

Europa, aport- vîu sau mort!

Comedie politică

Personajele

METTERNICH
WOLGEMUTH
JOHANNES CAMONY } același interpret

FOLTSCKA
VON BACH
PURTATORUL AULIC DE CUVINT } același interpret

LAUTARUL
REVOLUTUL U
PATRONUL DE HOTEL } același interpret

SCHLEIMHASCHER
PRIMUL INALT FUNCȚIONAR } același interpret
SCHWAZELTRITT
AL DOILEA INALT FUNCȚIONAR } același interpret
AL TREILEA INALT FUNCȚIONAR } același interpret
OBERBLICHT

VETERANUL
VALETUL
UNCHIUL PUCH } același interpret

NEGUSTOREASA
CAMERISTA
BĂTRINA } aceeași interpretă

SPĂLATOAREASA
COCHETA
ADELMUZE } aceeași interpretă

MADEMOISELLE
GERTRUDE
SLUJNICA
PUPAK
BONIFATZ
ELENA STURDZA
CONSILIERUL

ACTUL I

Decorul : În fundul scenei, lateral-dreapta, o uriașă ramă de tablou în care se vede sezind în poză de „sportiv de aparat” — precum e cel semnat de pictorul Thomas Lawrence — personajul Metternich.

În partea stângă și simetric cu rama — o ușă deschisă din care răzbăt aburi și farnă : tipete și vorbe răstite ale mai multor femei, pleosecături, scurte șiroiri de apă.

Lîngă ramă stă în picioare personajul Foltieska, din cînd în cînd, sîsind și bătind din palme autoritar, făcind astfel să seadă gălăția și să se audă înfundate chiroteli.

Lumina crește în scenă cu gravitate și semenie.

Foltieska, încordat, iștuiie din ce în ce mai des. Lumina străpunge amenințător bezna din jurul celui aflat în ramă. Foltieska trage cu ochiul la chipul împietrit al personajului.

Sub spoutul aflat în crescendo, chipul lui Metternich se schimbă : frumosul bărbat se arată și îngrozitor de bătrîn, o muncie încăpătănată să trăiască.

Foltieska bate solemn cu piciorul în pămînt.

La prima bătaie, zgomotele amuțesc.

La a doua bătaie, în cadrul ușii, printre aburi, apare personajul Spălătoresca.

La a treia bătaie — simultan Metternich și Spălătoresca pășesc în scenă.

FOLTIESKA

(anunță) :

Luminăția sa Clement Wenceslav Lothar von Metternich-Wineburg, ministrul de externe și cancelar al Casei de Habsburg, al curții regal-imperiale și al statului Austro-Ungar.

METTERNICH :

Ori eu sunt imbecil, ori lumea e nebună.

(Foltieska aplaudă distins. Metternich îl impinge cu bastonul. Spălătoresca îl impinge cu malul de rufe.)

Ei, bine, e nebună.

FOLTIESKA :

Excelență, la această îndoială exprimată și care vă aparține, chiar excelența voastră a binevoit să spună...

(Metternich îl impinge cu bastonul, oprindu-l. Spălătoresca, simultan, îl impinge cu lopătăca.)

METTERNICH :

Nu e treaba mea să găsească un răspuns.

Asta am spus. Dar...

(Ridică un deget. Simetric și simultan ridică și Spălătoresca.)

FOLTIESKA

(continuă ceremonios anunțarea) :

Cavalerul ordinelor Lâna de aur,
Alexandru Nevski...

(De sub pulpanele surtucului său, scoate însemnele și îl amînă lui Metternich.)

METTERNICH :

Dar revoc butada !

E nebună lumea dacă lasă pe orice nebun, după răstălmăciiri politice, să mă scoată din sacru men somn de veci (arată spre ramă) petrecut într-o capodoperă, să mă îmbrîncească aici, pe o podea de secduri...

FOLTIESKA :

Oribil ! Oroare !
O, ce vremuri, ce morală !
Ce săracie lipsită de lux...

METTERNICH :

Și printre-o nerădă antiteză —
EU —

FOLTIESKA

(anunță) :

Purtătorul Legiuui de onoare,
al ordinului Vulturul negru
și Vulturul roșu !
(Ii aşază ordinele pe piept.)

METTERNICH :

Să fiu obligat să servă
unor idei revoluționare,
să mă se arunce cu dispreț, ca la proserii iertați,
reproșul că am fost sugeranțatorul lor,
iar apoi să fiu obligat să-mi cobor
privirile — moșn Gott — neapărărat triste,
din pricina că numele meu nu e trecut în calendar,
printre mucenicii revoluției pașoptiste.
Puaah !

(Ridică palmele ca pentru a îndepărta o atare posibilitate. Identic, simetric, și din ce în ce mai sincronizat, Spălătoresca execuță toate gesturile lui Metternich.)

FOLTIESKA

(își coboară fruntea în semn de regret. Către public) .

Excelența sa Cancelarul

își exprimă amarul.

Respectați-i durerea.

(Face semne pentru ca publicul să plece capul.)

Je vous emmerde !

Bastarzi de slugă — vă bolbați
în loc să vă plecați capetele în țărină !
Imi veți da dreptate,
cind n-o să mai aveți la îndemnă
o asemenea libertate !

METTERNICH :

Află dacă vor specula
situația mea disperată
și-mi vor ordona să-i și admir
pe acești propaganzi periculoși
(se infieră)

care-nu-am-re-pug-nat-de-cind-nă-știu !
(Bate înjură cu bastonul în podea ; Spălătoarea bate cu maulul. Metternich tresare
uluit de prezența Spălătoaresei.)

FOLTICSKA :

Oh, dimpotrivă, Excelență,
fără îndoială,
îți puteți ură și pe mai departe —
asta o stiu precis.

METTERNICH :

(arătând-o scurt cu degetul pe Spălătoreasă
care simultan arată cu degetul spre el) :
Ce vor de la mine cu această
maimăuțareală ?

FOLTICSKA :

Invenția cîrtiloare a unuia
ce nu conșepe să scrie decât despre
cîrțicioasele concepții revoluționare...
Scuipăti-l, prințiar, între ochi...

METTERNICH :

Perversă îndrăzneala
de a născoci întrebări
și a repeta situații
la care vorbele mele de spirit să ajungă
a fi răspunsuri condamnabile — și cînd ?...
și mai ales în față cui ?

FOLTICSKA :

Dacă nu poti să-i pui ideile la saramură
și să-i speli creierul pînă i se albește —
ce poți să-i zici ?

METTERNICH :

Detest năravurile de geombaș,
ca și torturile de care fac uz toti zbiri.
Dacă periculosul gîndește — e dreptul lui.
Eu îi suprim doar dreptul de-a-și
multiplica produsele gîndirii.

Înă o rasinătă condamnare

la moarte. Etern valabili...

FOLTICSKA :

Dar, Excelență..

METTERNICH :

O gustă ?

(Plecăcă delicate și mulțumit. La fel și
Spălătoreasă. Metternich, agasat, se strâ
due cu greutate să o ignore.)

Nu ești în stare ! Cei de teapa ta
abia acum învăță
să meargă, să poruncească
și să poarte decorații,
afirmindu-și de git farsurii de tănichea !

FOLTICSKA :

Excelență, probabil că...

METTERNICH :

Nu-ți pot pretinde că n-ai !

De departe miroși a manufacțură,
miroși a cai,

miroși a guvern de conjunctură.

FOLTICSKA :

Spuneți, Excelență, spuneți !

Căci numai din lecția respectului
vom învăță, noi, fideli supuși, să vorbim
pe rînd.

E important să știm
ce are președintele nostru de gînd !

METTERNICH :

O, nimic !

FOLTICSKA :

Excelență, binevoiți atunci a le întoarce
dosul

acestor iindivizi strînsi aici, grămadă !

Refuzați rolul ingrat.

Aștaia nu merită să-i luă cu frumosul !

Stricați-le, Excelență, jocul.

Plecați !

METTERNICH :

Unde ? Publicul nu trebuie exasperat
cu măsuri represive împotriva a ceea ce
așteaptă !

FOLTICSKA.

(cître public) :

Nici acum nu aplaudați cu respect
generozitatea Înălțimii-sale ?

Mă ia eu frig,

cînd mă gîndesc

cum dați cu piciorul —

și încă la ce ciștig !

(Se întoarce către Metternich.)

Excelență, publicul nu merită
onoarea de a vîi aplauda.

Vă conjur !

Dispărați de pe scena acestei istorii
repetate,

în conformitate cu anume concluzii
dinainte știute !

În absență strălucitorului lor adversar —

(face o reverență)

care sintetă —

atâtă caz de libertate națională

rămîne să fie

o delirare demagogică !

Lăsați-i moșluzi

ca pe invitații nepreveniți de gazde

că nu mai are loc așteptata sindrofie !

METTERNICH :

O lasitate

care nu se poate numi prudență ?

FOLTICSKA :

Dar sintetă în inferioritate

și istorică și politică !

Toamăi de aceea v-a chemat

și vă înjură.

Nu numai fiindcă e încurajat,

ci și pentru că

nu-i puteți da peste gură...

METTERNICH :

Nimic nu mă poate clinti —

nici măcar
naiva lui calomnie de culise.

FOLTICSKA :

Excelență, vă cer atunci o favoare !
(*Vace nu pas către Metternich.*)

Numiți-mă păstratorul principilor voastre,
(se apropie, plin de ardoare, de Metternich,
care se retrage uimit. Simultană și identică reacția și la Spălătoresă)
atât de valabile în orice conjunctură !

METTERNICH :

(ridică bastonul, iar Spălătoresă — maiul) :

De cind toleranții mei
îndrăznește să-și exprime sugestiile
stându-mi în față ?

Respectă natura sa și sacra ierarbie,
niciodată contrazisă ori ignorată
de adevenirea istorie !

FOLTICSKA :

Luminăția-voastră a ridicat bastonul
asupra mea. Loviți !
Marele capelmaistru al politiciei europene
vrea să dea tonul
singeroaselor, oarhelor violențe ale
revoluției ! ?

Aveți amabilitatea și constatați.

(*Arată spre Spălătoresă.*)

Nu se ridică o singură mână, ci două,
asupra noastră.

METTERNICH :

Mein Gott ! Pluralul majestății ! ?

FOLTICSKA :

Pluralul proprietății !

În noi, proprietarii, vrea să lovească —
după cum văd —
și eterna ordine divină a monarhiei
creditate

și apocaliptica ordine nouă
a proletariilor !

Nu va scăpa luminăței fantegelei
a Excelenței-voastre bănuială
că lovitura de lopată pe noi doar ne doare,
dar pe voi vă răstoarnă.

METTERNICH :

Dar n-a existat nici o cenzură preventivă
care să mă seconteze
(*arată spre Spălătoresă : Spălătoresă
arată spre el.*)
de această caricatură aburindă..

FOLTICSKA :

Excelență...

METTERNICH :

...capabilă doar să-mi terfelească
gesturile, repetindu-le ca în oglindă ?
Doar în-am născut ministru !

Seauun !

(*Metternich se înfruntă din priviri cu
Spălătoresă.*)

FOLTICSKA

(aducind seauunul) :

Voi răzbuna monarhia
prin ce are ea mai strălucitor —
luxul !

METTERNICH :

Aici !

(*Arată, în același timp cu Spălătoresă,
locul unde să fie pus seauunul, care, așezat,
îl desparte.*)

FOLTICSKA :

Vom multiplică, Excelență,
prin ilustrații și dagherotip —
la prețuri modeste pentru orice pună —
luxul vostru princiar,
la care, cu nici un chip,
oricăt s-ar zbate, nu vor putea, niciodată,
să ajungă
toți urmașii de mîine ai unui revoluționar !

METTERNICH :

Pentru un singur braț !

(*Intr-o tradițională poza seniorială, într-un
total repetată de Spălătoresă, Metternich
își agăță brațul pe spătar.*)

FOLTICSKA

(privind spectacolul reciproci sfidări dintre
cei doi) :

Vom face și noi o revoluție caldă și udă,
dar nu de sângie, ci de sudore ;
o revoluție lungă de sute de ani,
și se vor cumpăra cu toții trăind cu
ardoare
în dorința de a trăi ghifstui și ca fostii
tiranii...

METTERNICH :

E dezastruos ! Coșmar !

Să vezi într-o mutră pe toate celealte din
gloață,
vrind să guverneze fără să poată...

FOLTICSKA :

E profund regretabil, Excelență,
că asemănarea dintre oameni,
la ochi, la nas, la gură,
naște în anume conjuncturi politice
atât de multă ură !

Constat cu înțînare cu cît dispreț vă
îscodește,
are și obrăznicia de a vă arăta
cu degetul și de a se arăta vexată
de strălucita voastră priveliște !

Deduce din asta că e supărăță,
nu fiindcă a fost ținută în ignoranță,
ci fiindcă a fost ignorată !

METTERNICH :

E necesară o finală decizie de pedepsire,
care să fie și imediată consecință !
Imi voi ţine propria mea arătare
tot timpul în picioare !

FOLTICSKA :

Atrag, totuși, atenția Excelenței-voastre,
că e binevenit în scopul salvării
principiilor,
pe care ați binevoie să le oferiți istoriei,
să vă reciștiști buna dispoziție !

METTERNICH :

Hélas ! Nu se poate !

Europa e bolnavă de moarte.

FOLTICSKA :

Dar dacă ați dori,
pe care din amante o veți chesa ?

METTERNICH :

Dacă Parisul a fost cuprins de gripe
anului '48
Europa a trebuit să străbate !

FOLTICSKA :

Desigur vă gîndiți la doamna Carolina Murat,

sora împăratului Bonaparte.

După încoronarea micului caporal
sper să-mi îngăduiți să o numesc
cununata revoluției franceze moarte !

METTERNICII :

Europa ! Unde ești ?
Îmi lipsește... Pe unde umbă ?
Să-mi stea nici,
tolărini la picioare...

FOLTICSKA :

Cum greut...
Mult mai ușor putem, dacă dorîți,
să incopim un Congres european dansant.
Mai deschideți o dată Cadrul !
Sfîntei Alianțe, ca atunci
și atunci...

METTERNICII :

Europa e bolnavă de revoluție !
Erupe lava iacobină !
Dezastrul statelor și al echilibrului
și așa suferind !
(*Il înghiointește cu bastonul pe Folticska ; este întrutul imitat de Spălătoreasă și repetă enervat.*)
Să așa suferind !

FOLTICSKA :

Intr-adevăr, Excelență,
dar ce inseamnă o revoluție ?
Mai nimic !
Vine pentru puțin timp o istorie
cind marii oameni politici să simt
inferiori !

(*E înghiionit simultan de Metternich și Spălătoreasă.*)

Oh, bineînțele, numai numerie !
(*E din nou înghiontit.*)
Numai numerie și nu altecumva —
ceea ce nu se poate vedea,
în orice clipă, cu ochiul liber...
(*Din nou e impans de baston și de mai.*)
Să doar pentru puțină vreme,
puterea politică, statul —
de atîtea treburi cîte are —
își pierde capul !

Dar își gândește repede altul !
Priviți-vă-n oglindă și-l veți vedea !

(*Metternich se uită spre Spălătoreasă, iar Spălătoreasa spre Metternich.*)

Grijă noastră este să stăm prin preajmă —
dar nu foarte aproape —
să să ne mai schimbăm și noi un pic,
să ne schimbăm culoarea palmelor
aplaudind frenetic noile lozinci,
pentru care sunt gata să-și dea viață —
nu vă miră ? — trei oameni din cinci !

Prosperă deci și industria decorațiilor
cînd se schimbă drapelul.

Nu numai el, statul, dar și noi
trebuie să ne privim cu alți ochi !

Are și democrația asta, de care
monarhiile se simt cutremurate,
cîteva avantaje neștiute și nespeculate...

METTERNICII :

Nu-i o indispoziție trecătoare
de care să te bucuri tu și şobolanii !
E o boală mortală !

FOLTICSKA :

O boală este Revoluția ? O, da ! O boală
cumplită !

Mișma ei intră în plămini,
în singe
și tot singele se urează la cap,
ochii încep să se holbeze,
sierbințeau seante din mișurile surprinse
alte și alte mărsilieze
cîntate peste tot, în toate limbile,
și cînd popoarele încep să se zvîfreolească,
să strige necurățințe întrebări
și să ceră nu augusta milostenie imperială,
ci dreptul de a dispune
de ele însele !

METTERNICII :

Fantomă, fantoma carbonarismului
care m-a albît sub pernea !
Numai francmasonii,
numai rețeană lor de loji secrete
putea răzbate pînă aici,
în cabinetul meu,
să-mi umple toate oglinziile
cu imaginea astă nerușinată pînă la
cel mai mare grad
masonic !

FOLTICSKA :

La amabilă voastră expunere de bănieli...

METTERNICII

(*se plimbă înjuriat de-a lungul unui imaginar
zid de oglinzi din care, în același fel și din
aceeași mișcare, îl privește Spălătoreasa*) :

Voilà ! Ce abject !

FOLTICSKA :

...eu vă răspund sub convingătorul
îndemn aflat la îndemnă
(*arată spre bastonul din mină lui Metternich*)
că altul e pericolul do care e salutar
să ne temem !

Excelență, vă intreb :

cind au mai fost văzuți pălmașii,
truditorii proletarizați
de prin toate colțurile Europei
atîd de inexplicabil de porniți
într-o religie fără Dumnezeu, să se
numească

tovărași, prieteni — nu numai frajii !

METTERNICII :

Europa ! Ad-o aici !
O potolessă eu, mîngîndu-i spinarea
în răspăr !

FOLTICSKA :

Cu tot regretul,
nu cred că voi rouși.
Buboiul de care vă temeți s-a copt,
dar încă nu mă știe de stăpân !
Sîntem abia în anul 1848 !

METTERNICII :

Ei, bine, și ce dracului vrea Revoluția
decit să schimbe instituțiile existente ?
Ridică-te tu, ca să mă aşez eu !

Și mie mi-au fost urite curțile principale —
până să ajung Cancelar —
toțmai pentru asta !

FOLTICKA :
Pentru ce anume ?

METTERNICH :
Pentru că trebuie să stau în picioare !
Ști prea bine că nu te poți opune
curentului de idei !
Urăsc ideile — nu sunt necesare, ci direct
nocive

și totuși am spus, cu voce tare,
că eu insuși sunt un socialist !
Să nu se mai împăreneze domnii Owen,
Prudhon și Blanc !

FOLTICKA :
Excelența voastră, principe
socialist ? A, da, un evant
se căpătă cine să fie cum !

METTERNICH :
Nu mă putem lipsi
de această posibilă particulație de nobelețe
pe care și-o adjudecă atât de mulți.
Dar un socialist conservator !
Conserv pacea !

A conserva însemnările a acționa !

FOLTICKA :
N-ai vrut să le întoarcăți dosul,
Excelență !

METTERNICH :
Ei, bine, nu voi admite niciodată,
nici unui fel de guvernare,
să se așeze pe acest scaun
întoind spatele majestății-sale imperiale !
(Impinge cu bastonul scaunul, care cade
cu speteaza pe podea. Simultan fînd ex-
cutat același gest de către Spălătoresă,
Metternich o priveste cu uluire. Desigur,
uluire și pe fața Spălătoresei.)

Nu mai vreau !
Să n-am vrut niciodată să fiu luat drept
reacționar !
Sunt gata să accept revoluția
(face o reverență în fața Spălătoresei, care,
simetric, o repetă în fața sa)
din care se poate naște un nou imperiu !
Dar să fiu absolvit de tortura
repetării la nosfîrșit a poliției
și a politiciei mele...)

FOLTICKA :
Luminăția-voastră, principe și Cancelar,
veți izbui numai întoindu-i spatele,
n-aveți altecum.

METTERNICH :
Eu, ei. Dar și eu, mie ?
Stupid ! Deci să admit
că mainimărcarea din fața mea e vie !

FOLTICKA :
Să fiecare veți porni pe un alt drum !
(Metternich se întoarce cu spatele. Simulta-
n, și Spălătoresă. Metternich se reîn-
toarce. Spălătoresă rămîne cu spatele.)

METTERNICH :
O conjunctură politică nefastă,
dar, în sfîrșit, clară.

Din necesitate — superioară să o numim
de astă
dată — săt dat pe ușă afară.
Ce tristețe...
Află acum, la bătrânețe,
că pentru a fi conservate
sântele principii ale politicii tale
există o singură cale :
să întoici și să îi se întoarcă spatele !
(Spărgând intunericul din fundalul scenei,
un grup de personaje alegorice năvălăște
furios în scenă cu strigăte furioase. Ele
culcă rama tabloului cu latura cea lungă
pe podea. Grupul e împărțit în două :
studenți și proletari, și burgherie. Primul
grup strigă : „Jos Metternich !“, al doilea
strigă : „Trăieacă împăratul !“ Grupul se
așază în interiorul ramei, într-o imagine
alegorică a revoluției pașoptiste — piepturi
bombate, trupuri în fundare, brațele zvăr-
lite în sus cu punini stringând arme, stea-
guri, sururi de hîrtie pe care se citește
„Constituție“ — și amucește. Tâcere. Spă-
lătoresă, așăpată de atita tâcere, se în-
toarce. Metternich, în fața alegoriei, se
curcurează, chirindu-se ca de frig. Folticksa
și Spălătoresă izbucnesc într-un plins
imprezisant.)

METTERNICH :

O ! Că greșește
naivul care m-a adus aici
pentru modestul rol de figurant
al despotismului imperial !

O, că greșește...

FOLTICKA

(nedumerit) :

Că greșește ?

SPĂLĂTOREASA :

Că greșește ?

METTERNICH :

Europa, unde e cățeaua mea, Europa !

FOLTICKA :

Nici cățeaua voastră preferată
nu vă mai poate apăra și nu vă păzește,
Excelență...

METTERNICH :

Hălușii s-o asumătă !

Să latre și să muște alții pentru ea !

FOLTICKA :

Excelență, a abdicat regele Franței,
Ludovic-Filip !

METTERNICH :

Ei, bine, orice început începe cu un sfîrșit,
pe care n-ăș fi vrut să-l joc
față de această lucrătoare cu mîinile-n
elăbucii
murdăriei generale...

FOLTICKA

(a dispărut orice urmă de întâcrimare) :

Excelență, n-avem ce face, acesta este
planul !
Să înceapă din luna martie, ziua 13, anul
1848 !

SPĂLĂTOREASA :

Excelență, vă cer cu umilință iertare.
Nu mă recunoașteți ?

METTERNICH :

Deci se recurge la aceeași odios tertip
de compromitere și denigrare...

SPĂLĂTOREASA :

Excelenții, chiar nu mă recunoașteți ?

METTERNICH :

Europa n-a avut niciodată nevoie de
revoluții !

Pacea !

(*Foltieska dă semne de enervare.*)

Pacea internă și între state —
îată ce a jinduit ea de atâtea secole !
O ligă a vrut — o ligă vrea !
O ligă a marior state imperiale
aflate într-un echilibru politic
și renmite într-un trup continental cu
măduilele său-îtoase,
în care nici piciorul, nici urechea,
nici mintea nu o iau razna,
cind mina face semnul crucii !

(*Se înclină de repetate ori. în neșire.*)

SPĂLĂTOREASA :

Indurați-vă și nu mă confundați
cu spălătoresele de rind,
cu alea care și-o pus cîteva luni în șir,
zi și noapte, poalele în cap,
ce se distrau și pînd
ca mușcate de șarpe : ieh liebe dich,
ieh liebe dich ! Gătu-l pe Metternich !
Eu, excelență, sunt legendara spălătoreasă
care v-a salvat viața.

METTERNICH :

Foltieska, adu-mi căteaua !
Adu-mi-o pe Europa, aşa sfîșiată cum e !

FOLTICSKA :

Excelență, nu putem falsifica evenimentele !
E foarte adevărat
că le putem interpreta altfel decât au fost,
dar Excelența-voastră numai aşa a
scăpat —
deghizat în hainele ei !
(*Arată spre Spălătoresă.*)

Și toată lumea știe întimplarea — asta e
nonocirea !

SPĂLĂTOREASA :

Astea de pe mine sunt țoalele !
Îmbrăcați-le, Excelență,
eu le dezbraț eu rîvnă !

METTERNICH :

Revoluțiile sunt o imensă iluzie !
Ele nasc ideea periculoasă a statelor
naționale !

SPĂLĂTOREASA :

Nu le mai refuzați, excelență !

METTERNICH :

Cum să împaci interesele lor atît de opuse ?
Numai principiul păcii generale
mai poate face minuni !
Numai sub strălucitele falduri imperiale
pot fi asfixiate
supărătoarele aspirații hrânite de națiuni !

SPĂLĂTOREASA :

Să fi sărat eu o zi înainte
era altceva...
le căptuseam cu mătase...
dar cînd am aflat vestea
că mi-au fost confiscate din înalte rațiuni
de stat,

așa despăiaț

cum o să fiu imediat, într-o clipă...
eram și atunci
și am căzut în genunchi și m-am rugat
să vă oterează fustele mele
și bunul Dumnezeu !

FOLTICSKA

(face un semn discret : din tabloul alegoric izbuñesc urlăte : „Jos Metternich ! Jos Metternich !” La următorul semn, tabloul incremenșe)

Excelență, grăbiți-vă !

Revoluția bate la ușă !

METTERNICH :

Azi nu primese în audiență.
Ce vrea ?

(Tabloul alegoric urlă : „Jos Metternich !
Jos Metternich !”)

FOLTICSKA :

Vă așteaptă eternitatea...

METTERNICH :

Cine mă grăbește spre ea ?

FOLTICSKA :

Revoluția !

(Urlătul crește din nou.)
Gata înrămată pentru viitorime,
în poze alegorice frumoș colorate —
sleaște de derbedei sfrijiti
au ieșit din noroale și case insalubre ;
urlă și trag vînturi deodată
de le fluturi zdrențele în spate
având cu toții aceeași speranță
desprecheată —
cică bate un vînt de libertate !

METTERNICH :

Ar fi bine de aflat pentru cine...

FOLTICSKA :

Unii spun că pentru popoare și națiuni
iar nemincăji, cum că pentru proletari !

METTERNICH :

Wunderbar !

Atunci, sănătatea este de încreștere !

FOLTICSKA :

Elicare națiune are sclavi și foamei —
proletari.

Iar selavii nu au nație... Asta e...

METTERNICH :

Nu cred să fi fost o mai aprigă controversă
care să conserve mai disperat,
de acum înainte, nevoie de pace !

Pace cu de-a silă,
înuntrul fiecărui stat

și între state...

Prevăd totul.

Elicare națiune-stat

va fi obligată să-i pună lucărătorului

zăbola în gură și biciul pe spate...
(*Tabloul alegoric urlă frenetică pe două lozinci : „Jos Metternich ! Jos Metternich !”, „Trăiască împăratul ! Trăiască împăratul !”*
Metternich oprește autoritar vacanțul cu un gest al mânii.)

Prea înțelept principiul maiestății-sale regal-imperiiale Franz întîiul,
nșa sună : nu am nevoie de savanți !
Vreau oameni care excelență ce le ordon !
Preaplecat nă supun și joc grețoasa

seenă —

nă ca să fac pe placul celor ce mă invocă
drept tiran sugrumător de revoluții,
ci altceva-să habzburgice !

(Incepe să se imbrace cu toalele Spălătoresei.)

SPĂLĂTOREASA :

Excelență, astă se bagă pe acolo,
pe unde se secură cămașa !

Ridicăti miinile, Excelență !

Ridicăti miinile, Excelență !

METTERNICH :

Mi-e sălă...

SPĂLĂTOREASA :

La dracu' !

Eu, umila femeie simplă,
eu sint efigia

iubirii en ochii în pămînt !

Aducă de ce să nu se spună
ca pînă la urmă așa atî fost ocrorit
de poporul cel ciuminte și ascultător...

Imbrăcanți odată aceste toale !

Revoluția, o fi ea, dar e ceva treicator
din care scapă numai cui il e mai
moale...

Hai odată !

METTERNICH :

Si aduceți-mi odată căteaua !
Europa men trebuie să mai învețe cîte
ceva.

Trebuie urmăriți toti capii de revoluție,
pas cu pas, neintrerupt ;
ei sint pericolul, nu mulțimile exitate !

Cu asten e ușor de rezolvat.

(*Îi este prinsă fusta în jurul mijlocului.*)
Aveam legea care podește crima de

les-majestate

drastică și elastică —

în ca poate încăpea orice,
și răzmerita și refuzul de salut ;

chiar cînd sorbindu-ji supra scuipă fiindcă
te frigi e
interpretabil ca un afront mut

al politicii Maiestății sale regal-imperiiale —
pentru mine o adevărată religie...

SPĂLĂTOREASA :

Excellență, percu !

FOLTICSKA :

Excellență, rangurile și medaliile !

SPĂLĂTOREASA :

Să să vă puneti, Excellență,
țîtele acestea, desigur, nu ca
să vă ciupeaseă de ele canaliile și
destrăbălații...

FOLTICSKA :

Si, Excelență, dantura !

Mestecăti cărbune să nu mai strălucescă !

SPĂLĂTOREASA :

Si acum, țineți-vă de mas și suflați-l în
vînt,

dintr-o dată, ca și cum v-ar fi intrat în mas
clăbuici murdari sau pînînt !

Numai lecția meșașului grecoi pe căleie
a minii rîmas...

METTERNICH

(ezită să execute) :

Trebuie urmăriți

mai ales acești capi de revoluție —

necontenti și peste tot,

fiecare în parte,

pentru că fiecare din cuvintele lor...

(Ridică și arată la tabloul vivant al revoluției, spre tinîrul aflat în poza cititorului
de proclamații. La indicația lui Metternich,
din gura lui izbucnesc cuvintele : „Independentă ! Națiune ! Libertate ! Constituție !” Fiecare vorbă este însoțită de bubui-
turi de armă. Cînd Metternich coboară
bastonul, tabloul încremenescă, mut, ca
mai înainte.)

Fiecare din ele este mai mult decît o
înștiagăcie,

este o instituție.
Fiecare din cuvinte este uniformă părăsită
a unui general,

pe care poate să o îmbrace,
să o umple cu forța faptelor,
populațiile trezite
din somnul viselor sârace !

SPĂLĂTOREASA

(ii smulge, cu spaimă, bastonul din mină) :

Vai excellență, vai-vai-vai.

aveți mîni prea curate și întregi !

Rondeți-le unghiiile, fricați-le cu sămă
și apă,
lăsați bastonul și băteți-vă cu acest mai
peste palme, să fie roșii și lipiți-vă boabe
de ele de oase ; n-aveți bătături, atunci
măcar negi.

FOLTICSKA :

Si neum, pășiți, Excellență...

SPĂLĂTOREASA :

Nu aşa !

FOLTICSKA :

Cu broboada pe față !

SPĂLĂTOREASA :

Si legănat, cu burta înainte,

ca după șapte copii

și după al treilea bărbat

la fel de bețivan și sără un dintă în gură...

Unde-i tîrna eu ruse murdare

care se pune pe sold ?

Să vă tremure genunchii,

ca după zece ore de spălat stind în
picioare.

Si sfidoit din mijloc !

METTERNICH

(execută indicațiile ; gîsiile sub greutatea coșurilor) :

Dispar, dar nu sînt mort
cîtă vreme o să vă spuneți în gînd :
Europa, căteu, aport —
pe fiecare din capii revoluției, pe rînd
vîn sau mort !

FOLTICKA :

Atit trebuie să spuneți, Excelență !
Sî nu v-a venit în minte
deciî după ce săa repetat
înșenarea de mai înainte !

METTERNICH :

Nu cred ! ! ! ...
...decî in Dumnezeu...

FOLTICKA :

Atit !
Sî nu se întîmplă nici Revoluția
și nici nu pierdeâți
ca să cîștig eu...

SPĂLATORIEASA :

Să vă dău o mină de ajutor ?
(Iesă din scenă. Se audă o goarnă sunind
atacul. Un bubuit de tun. Tabloul vivant
scandează.)

COR :

Asta-i tot ce am cîștigat !
Să mă-ți vină și crezi !
Am alungat Cancelarul
acămîndu-l pe împărat !

BURGHEZII :

Dar în guvern au intrat și burghezi !
(Bubuit de tun : grupul de proletari și studenți se prăbușește strigind.)
Rahat !

FOLTICKA :

(se aplacă adînc spre ușă din fundal, prin
care au tîșit Metternich și Spălătoareasa : se
întoarce cu față către public, apoi repetă re-
verența spre fundal) :

Aștept ea autorele acestei comicării
să-mi dea un picior.
să mă zvîrle afără din scenă
ca și pe această fiică din popor care și-a
salvat

sufletul...
(Face o reverență în fața publicului.)

N-ăți aplaudat...

Autorele își mușcă buzele de ciudă...

Degeaba...

El rămîne convins că, totuși, pînă la urmă
ați priceput și că
vă veți bucura încă o dată, într-o frăție
universală.

fiindcă Imperiul a fost castrat
de această besică
plină de singele curs din oareșeari măi
de exaltații furioșî și nesocotîți !
Exagerată așteptare,
chiar dacă e la modă
să se zgîndăre amintirea cîte unuia —
nomina odiosa —
și să-i fie purtată stafia prin calvarul

trăit !

De ce credeti voi

că în cele ce urmează
autorele trece dintr-o dată
peste cursul atitor evenimentelor,
din 1848, în anul '50 și apoi în '52 ?
Probabil, fiindcă numai în acești ani

s-a găsit acele documente,
în sfîrșit, extremurătoare,
care îi ridică personajul gata desfigurat
de suferință pînă la rangul de erou...
național !

Cu ce chinuță sîrguină
vă va aduce în față ochilor uriașă
mașinărie
neînțătoare care strînge surubul,
menghină, lațul în jurul unui bîet hătit,
pînă cînd acesta se sfosocă :
„Aer ! Aer ! Patria mea mură, pentru
tine am murit !”

Sunt alese cu grija scenele
care transformă în erou dispărutul,
iar ideile lui sunt împins pînă la zi,
încit, mai-mai, veți fi convingi
că prezentul vostru a determinat trecutul !
Să mă scutescă pe mine
de aranjamentele lui, făcute
din plaivaz tricolor,
prin care și aşași favoritul
în atenția tuturor polițiilor
Europei !

La urmă urmezi și eu săt Europa
să mă voi îngriji
să rețez elanul acesta atît de apologetic !

Mă zvîrle afără,
dar mă veți recunoaște, negreșit,
în diferite ranguri-cheie
ale poliției de stat :
chiar autorele va crede că are vedenii,
căci și eu, precum toți fideli
autentic, în virtutea incontestabilei mele
cumsecădenii,

am luat și voi lua întotdeauna, drept

model,

chipul și asemănarea aulicului meu

împărat

aflat la cîrmă în anul enrent...

Declara că e inutilă atîta patimășă evocare

căci mereu voi pregăti

extravagante situații

europeene,

cînd eroii acelorași revoluții

își vor fura unul altună, ca niște copii.

bucata de adevară istorie de la gură...

(Perejii scenei încep să se miște din mul-

țiile articulații.)

Și acum, autorele

se răzbună pe mine...

Priviți cum se mișcă perejii născind un

labyrin

de coridoare, asemenea celui în care

era instalată, la subsol,

una din secțiile poliției de stat imperiale

în care am fost reținut — nota bene !

reținut și nu arestat...

(Prin coridoare, de-a lungul pereților care
fac perimetru scenei variabil, elastic, apar
și mișună personajele civile : Mademoiselle,
Lăutarul, Veteranul, Consilierul, Negustor-
reasa și funcționarii Pupali, Schleim-
hascher : oficialii sint salutați cu respect
și teamă etc.)

S-a dus la dracu' intenția de discreditare
a persoanei mele !

(Salută cu respect pe unul, pe altul din oficiali.)

Nimic nu-i compromițător
pentru mine !

Cu placere mă amestec
în masa atitor fețe confiscate,
apărute bruse pentru a dispărea
și dispărute, pentru a apăra la fel de bruse,
în preajma revoluționarilor cutare său
entare...
(Ca din întimplare, Mademoiselle se aproape de Foltieska.)

MADEMOISELLE :

Voi și sun agremnat ?

FOLTICKA :

Nu, mademoiselle, mă duce la Paris.

MADEMOISELLE :

Au notat, afaceri deci...

FOLTICKA :

O viză îmi trebuie, doar o viză de
pașaport

și pentru asemenea flacă...

(Trece, trăgind cu urechea, un funcționar.)
stau în Viena de trei zile, dar pot să
spui că
serile în această capitală imperială, aulie
și apostolică

nu sunt de vis !

(Se inclină adinc în fața funcționarului.
Mademoiselle face la rându-i o reverență.
Foltieska se întine după funcționar.)
Excelență !

SCHLEIMHASCHER :

Așteaptă, cetățene !

FOLTICKA :

Sunt Herr Feltiz, Hofflieferant ca stare.

SCHLEIMHASCHER :

Originea dumitale
e discutabilă, dar nu ne interesează...

FOLTICKA :

Sunt furnizor al curții imperiale.

Excelență, o mare cunoștere pentru mine !
(Pereții, care din nou se mișcă, se despart
înăuntru și încăpere, Anticamera, Birouri.
Rafturi cu multe kartofane-dosare.
În mijloc va fi impins și retras cu o prăjiuță,
de cite ori se consideră necesar, un
sean. Printre-o ușă deschisă se vede o altă
încăpere, în care se află un singur birou
sumptuos. În spatele lui, personajul Boni-
fatz asistă din penumbră la interogatori.)

SCHLEIMHASCHER :

Sosește din Transilvania, cetățene Foltieska !

FOLTICKA :

Sunt Herr Feltiz, Excelență,
Comerțul cu dantele mă obligă !

SCHLEIMHASCHER :

Cetățeanul Kossuth,
de cind poartă dantele,
turbulentul acela ambicioș ?
Ce-i vinzi acestui periculos, ne întrebăm ?

FOLTICKA :

Excelență, dantelele, galanteria...
sunt furnizor și sunt devotat

Caselor Habsburgice !

SCHLEIMHASCHER :

Dumneata, cetățene...

FOLTICKA

(implorator) :

Ob, mein Gott, e o eroare ! Sunt un domu...
SCHLEIMHASCHER :

Umblă în Franță, în Anglia și pe mai
unde ?

FOLTICKA :

Sunt devotat Caselor Habsburgice, vă asigur.
Peste tot : în Franță, în Anglia,

știu că progresul e cel care a adus celea
ferată,

în vreme ce aici, în străucitul domeniul
habsburgic,

și trenul se datorează tot
angustiei bunăvoiintă a Impăratului,

străucitoricei sale înțelepecuni !

De cite ori mă urez în vagon
strig în sinea mea : „Trăiască împăratul !”

SCHWAZELTRITT :

Dar cind cobori ?

FOLTICKA :

Cind cobor ? Oh, cind cobor...

Dar mă urez foarte des în tren, Excelență !

SCHLEIMHASCHER :

E posibil ca marfa dumitale, domnule,
să și fi încrezut itele pe drum...

(Foltieska începe să tremure.)

SCHWAZELTRITT :

Să-l retinem pînă-l aranjează
noile afaceri...

Să vedem dacă nu ne poate furniza
cete ceva și despre Revoluție.

FOLTICKA

(plinge) :

Dacă știam ! Dar n-am știut,
Excelență !

PIPĂK :

Dar, de-acum încolo, nu săr putea ?

(Pipaki face semn subalternilor să schimbe
interrogări. Foltieska este împins afară,
întră Mademoiselle.)

FOLTICKA

(entuziasmat, strigă, în timp ce e dat afară, și
pe coridoare, pînă dispare din scenă) :

O, ba da ! Ba da ! Ba da ! Ba da !
(Intră Mademoiselle.)

SCHWAZELTRITT :

Mademoiselle ?

În proprietatea dumitale —
din strada ?

MADEMOISELLE :

Cunoașteți drumul cu ochii închiși.
(Chicotește.)

Ați uitat adresa ?

PIPĂK :

Dumneata găzduiște întilniri tâmnicite,
lăra să amunți persoanele.

MADEMOISELLE :

O să vă spunu una de la obraz ! La Viena,
Excelență,

nu se poate trăi numai zimbind
și valsind ca în timpul carnavalului
aniversar !

Trebuie ca omul să mai și ofteze,
ceea ce e pasibil de bănuială
dacă ofstatul se petrece într-un grup de
persoane

și nu neapărat în fața palatului
Schönbrunn,

că chiar și pe o a doua stradă.
Chiar așa ! Ce să răspunzi
dacă vine o excelență și te întrebă :
de ce oftezi și cu ce înțeles, tocmai cind
trece

garda imperială în pas de paradă ?

SCHIWÄZELTRITT :

Nimeni nu poate ofța,
fără să-și strice reputația
de fidel al împăratului — asta e regula.

MADEMOISELLE :

Ba da, Excelență ! Poate !
Vine la mine să închirieze
una din camerele îngrijite
de cele săse nepoate !
Și acolo oftează, Excelență,
dar știi,
de placere...
Este interzis altfel !!
La mine în casă, toată lumea
cultivă adorația pentru majestatea sa
imperială !

Casă de încredere !

PUPAK :

Dinu vine, din ce oraș ?

MADEMOISELLE :

De trei săptămâni sunt pe drum...
Din Karlsruhe, Excelență...
Să l-am deseoperit, excelență,
într-o locuință nu prea arătoasă.
Ah, să fi avut sansa
să-l invit la o poloă —
dansul acela sălărești și răzvrătit —
chiar dacă nu știe să danseze
nu-măr si refuzat !
Stii, i-aș si șoptit
en sufletul la gură,
de aici din decolteul, nu acesta,
(*își lărgeste decolteul pînă la subsuori.*)
unul mai adincit :
vive la liberté, égalité, fraternité !

PUPAK :

Spune, mademoiselle, numai ce ai văzut ;
renunță la a-ți mai dezveli intențiile !

MADEMOISELLE :

Asta e tot !

SCHEIMHASCHER :

Continuă.

MADEMOISELLE :

Nu v-am spus ? M-am apropiat de el.
Are un fel de a tuși, așa, glum-ghm !,
de parcă te au mărturisit discret că e acolo,
și tocmai s-a lăsat tâncerea, cind...

SCHEIMHASCHER :

De ce s-a făcute liniste, mademoiselle ?

MADEMOISELLE :

Doar așa se obișnuiește cind intră
poliția într-un local din Prusia : muzica
să tacă !

Și eu mergeam spre cel pe care-l urmăriști
și dinșul și-a dus mină la frunte. Așa.

Era alb la față și transpirat.

SCHEIMHASCHER :

Ce i-ai spus ? Ce-ați vorbit ?

MADEMOISELLE :

Nimic ! Mă privea și nu mă vedea !

SCHIWÄZELTRITT :

Continuă.

MADEMOISELLE :

Ati ! V-am spus că nu l-am mai văzut
cind am întors ochii !

PUPAK :

Dar unde dracului te mitai
tocmai atunci ?

SCHIWÄZELTRITT :

Tocmai atunci, Excelență,
tocmai atunci !

MADEMOISELLE :

Incepuse, Excelență, incepuse
trăboiu ! Clientul acela frumușel incepuse
să strige la polițisti : dar sunt o persoană
pașnică,

vedeți-vă de treabă, domnilor !

Ești polonez — zice polițistul, înțelege
— zice —

estii arestat.

Și au ieșit după via cu el,
dar scandalul ăsta, ceva-ceva tot a durat !

PUPAK :

Unde erai cind și-a dus mină la frunte,
celțeanul nostru ?

MADEMOISELLE :

Unde să fiu ? În fața lui !

PUPAK :

Dar în spate ?

MADEMOISELLE :

Adică ?

PUPAK :

Ce era în spate ?

MADEMOISELLE :

Scandalul, nu v-am spus !

PUPAK :

Wonderbar ! Wonderbar !
Ești liberă, mademoiselle,
Nu pe acolo, pe-acolo...

MADEMOISELLE :

Și la mine clientii încurează ușile mereu.
Ce să-i faci ! Pardon !
(Iesc.)

PUPAK :

Deci notează :

(*Schwäzeltritt aleargă șirguincios la putrul său. Schleimhascher ia poziția de drepti.*)

Celțeanul Băleșean,

așa cum se consemnase

și în cartonul numărul 36.

a călătorit în cîteva orașe prusiene

în urmă cu o lună — direcție încă

necunoscută —
împreună cu cîțiva propaganzi revoluționari

polonezi.

Numele lui, să bine și-l trece

și în cartonul polonez, col cu numărul 13...

(*Schleimhascher caută un dosar (karton)*

și notează în el, conform ordinului. Bonifatz se ridică înțet și ieșe din biroul său.)

PUPAK :

Domnilor, în sfîrșit,

și acest agent al emigrației române

a părăsit teritoriul Imperiului !

SCHIWÄZELTRITT :

Ingăduiți-mi, Excelență, o glumă.

(Pornește între ele copertile unui dosar.)
I-am strivit toată intenția între aceste rapoarte.

(Ride.)

Ce-a rămas, domnilor, din agitația astora, aici, între kartofane? Storiceala fetidă a umor maște moarte!

SCHLEIMHASCHER :

Au tot vorbit despre el de căpiva anii înconoe... Deci : 40, 41, 42...

(Râs) Joyeuse paginile kartonului.)

SCHWÄZELTRITT :

Au venit străinii să provoce zaveră, agitație și revoluție și aici, în Viena noastră!

SCHLEIMHASCHER :

49, 50 — sunt zece ani de cind îl urmăriri, domnilor! Zece ani de sârghiuș...

PUPAK :

In Viena, revoluția a fost o modă, nimic altceva...

SCHWÄZELTRITT :

Ar trebui, Excelență, să afle și capitulu noastră adevărul despre ea însăși!

Da ! Da ! Fiindcă cine știe adevărul dacă nu poliția?

PUPAK :

Studentașii, tinerii știni excitați au fost în stare să-i tragă afară din casă și pe oamenii serioși, tuși și capi de familie, numai pentru că au crezut că se pornește un nou carnaval!

Total a pornit de la neastă posibilitate! O posibilitate imposibilă, desigur!

Fiindcă Palatul nu-și aprinsese candelabrele! Ordonați kartofanele, fiecare la locul lor.

SCHWÄZELTRITT :

Să mai încerce o revenire în Imperiu? Pare că nu-l cred în stare!

PUPAK :

Pentru noi nu mai există.

Așteptăm, în cel mai apropiat viitor, do la Excelență să, ministrul de interne von Bach,

directive privind bizițul supărător prin Europa al acestui începăținat valah.

SCHLEIMHASCHER :

Mă și gîndeam, Excelență, individul străbate acum Europa...

PUPAK :

Probabil, speră conjuncturi speculabile,

oarecare fisuri necunoscute încă în raporturile politice.

Dorâtă aşteaptă exaltații, să li se dea atenție...

SCHLEIMHASCHER :

Face anticunera și se strecoară prin cabinete ministeriale și îi e suficient un frac mototolit prin cuferă! Nu-mi pot imagina cum!

PUPAK :

Domnilor, îl puteam scuti de cîte o să suferă,

dacă îl prindeam la Pesta ori Seghedin în timpul con vorbirii cu individul Kossuth. Îl împușcam pentru acțiuni diversioniste.

Ca din greșeală...

(Iși mînglică barbetele privind hîrtiile dintr-un karton.)

PUPAK :

Dacă nu sosea acest raport cu o întîrzire fatală.

Azi mi-am tuns barbetele, domnilor!

Nepriceputul de frizer, niciodată nu le piaptăni meticolos. Cind mi-i zbirlesc, mai căd mici scurtături din firele de păr pe vreo hîrtie dintr-acesta.

Priviți-le, domnilor!

(Schwälzeltritt și Schleimhiascher se aplacă atenții asupra raportului aflat în mîna lui Pupak.)

PUPAK :

Dar sunt perfect egale

cu cele tunse acum un an!

(Cei doi exclamă admirativ.)

Ce aveți de spus despre asta?

SCHWÄZELTRITT :

Excelență, suport cu plăcere și chiar vă rog să mă corectați dacă voi greși.

Cred că este ceva minunat și linișitor. Nimic nu se schimbă în lume...

PUPAK :

În acest caz,

să ne ocupăm, domnilor, și de solicitanții de la acest ghișet.

Societatea dorește să se purifice, să-si manifeste — nu numai aclamînd, ci și discret,

prin purgație și chinuri morale sudorifice — aversiunea față de revoluție!

ACTUL al II-lea

Decorul : 6 copaci străjuiesc o aleاء. În mijlocul lor se desfășoară o scenă în care Wolgemuth și Bonifatz discută. Pe fundal se văd siluete de români care se întorc acasă după un sărbător.

(Apare în capătul aleii Wolgemuth.)
BONIFATZ :

(ieșindu-i în întâmpinare) :

Excelența voastră veniți din Transilvania
cu nervii obosiți...

WOLGEMUTH :

De la o vîrstă este incomodă uniforma.
Și nu mai pot străbate întinsele mele
domenii...

BONIFATZ :

Nu vă vor reține mai mult decât
se convine directivele pe care le solicit.

WOLGEMUTH :

...în goana călului după vreo sălbăticie
sau rîndă apucat de strechea
revoluțiilor...

Cel puțin nici să mă pot plimba în voie
prin natură...

BONIFATZ :

Cind la binevoitoarea voastră recomandare...

WOLGEMUTH :

Copacii nu sunt singuri,
domnule Bonifatz ?

BONIFATZ :

Linișten publică — liniștea naturii !
Ce pot spune mai mult ?...

WOLGEMUTH :

Wunderbar...

BONIFATZ :

Spuneam că nu fost milniț,
la început, Excelență,
cind mi-ai dat în grija un amărât de eadet
pe care, voiul ! decăzuta poliție franceză
îl înghește în aceeași piele
cu un alt suspect numindu-l Bălcescu —

Roset.

WOLGEMUTH :

Nu Bălcescu — Rosetti ?

BONIFATZ :

În fond, c'est la même chose

Excelență, și gîndeam :

ce poate moení astă de subversiv
contra Imperiului
în cele cîteva propoziții despre un viitor
roz,

scris de el pentru români ?

WOLGEMUTH :

Acum vrem să aducem la vechea matcă
echilibrul și armonia absolută. E limpede

că

și furia maghiară și

pretențiile românilor e prea mult —
e prea mare

haosul !

Cel puțin românii să nu ne fie o piedică...

BONIFATZ :

Vă raportează, Excelență,
că am fost dezamăgit, dar eu șandașul
că nu mai sunt !

Cenzurindu-i și confiscindu-i —
în parte — corespondență,
am aflat că iarăși...

WOLGEMUTH :

Nu ne mai interesează

ce viscază acest individ.

(Bonifatz merge cu capul în pămînt și
tace.)

WOLGEMUTH :

(respiră adinc) :

Nu ne mai interesează nici
alipirea Principatelor dunărene
la Imperiu,
căci vreme trupele țarului
sunt încă în Provincia Transilvaniei,
din cauza războiului contra lui Kossuth.
(Respiră adinc.)

Aerul Vîunei e incomparabil...

BONIFATZ :

Deși Excelența voastră
găsiți că nu sunt necesare
măsuri aspre contra a ceea ce
se întâmplă în provinciile românești...

WOLGEMUTH :

Maiestatea sa așa știe !

Că nu se întâmplă nimic !

Așa dorește — așa este...

BONIFATZ :

Si chiar așa este ?

(Wolgemuth se oprește mirat.)

Politia noastră are sfînta datorie,
în cazul că nu este — să facă să fie,
așa cum dorește maiestatea sa.

WOLGEMUTH :

Nu te sfătuiose să-l contrazici !

Înții întrebă-te ce dorește suveranul !

BONIFATZ :

Exact.

WOLGEMUTH :

Achtung ! El nu dorește decât ceea ce știe.

Iar cu românii tactica este una

și neceasă :

să li se mai ia din ce au, pînă

să li se dea acel ceva
care se tot amînă.

Simplu, negustorește :

să li se ia pînă să li se dea...
Și acum îți ordon să constați
cum se înclină balanța...
Se ușurează pretențiile

și coboără tot mai jos speranța.

(Din extremitatea scenei către care se îndreaptă cele două excelențe, apare Pupak și cheamă un agent purtător al unui arbust pitic decorativ.)

PUPAK

(instruindu-l) :

Dacă se vorbește de situația externă a românilor
conduceți pașii plimbăreței perechi
cît mai departe,
că nu ajungă
în cine știe ce urechi,
ce nu se scrie nici în rapoarte
(Rîzind către public.)
și eu atît mai puțin în presă,
din importanța convorbire purtată
între luminîția sa domnul Wolgemuth,
guvernator al Transilvaniei și...

WOLGEMUTH

(se oprește din mers o clipă) :

Domnule Bonifatz,

Maiestatea sa Împăratul
vrea să știe ce trebuie
să vrea!

Ceea ce depinde numai și numai
de noi — cei fideli...

BONIFATZ :

Am trimis Excelenței sale,
domnului ministrului de externe Buol,
cîteva rapoarte secrete
privind atitudinea Angliei
și a Imalaii Porti
față de Principate.

(Agentul de arbust fluieră în triluri. Aleea își schimbă brusc direcția către fundal.)
Anglia ține seama că, în ciuda asigurărilor
date

și contrar intereselor imediate
din Bosfor și Dardanele,
poftă de anexare a Principatelor de către...
(Convorbirea celor doi este bruiată de
veselele ciripițuri de păsărele ale agenților
de copaci : Simfonia jucăriilor de Haydn.)

PUPAK :

Români din Imperiu
sunt o națiune încăpăținată
prosteste. Si naivă.
În pretenția de liberalizare
ei spun : „Așa a zis Împăratul“,
și o țin așa, tot înainte,
oricit de constrîngătoare ar fi instrumentele
de exercitare a autorității...
(Aleea se îndreaptă îar spre public. Agenții
se aşază pe mici socluri sugerînd sculpturi
de inspirație mitologică. Concertul ciripi-
tor se oprește, din respect.)

WOLGEMUTH :

Acum vreo 50 și ceva de ani în urmă,
Maiestatea sa
Împăratul

le-a răspuns la plingeri

cu două vorbe în românește :

„oi vedea !“

Dumneata ce ai înțelege din asta ?

(Bonifatz poanește din palme. Agenții de
copaci izbucnesc într-un ris care se amplifică în cascadă.)

BONIFATZ :

Ride totușă Viena, tot Imperiul
de glumă astă de carnaval !!

WOLGEMUTH :

Eu nu mai rîd
cînd îl aud pe avocatul Avram
an lan-cu repetind :

„Nu și nu, că împăratul a zis !

Dă-mi ce mi s-a promis !

Si a și întins mină !“

E imposibil să te înțelegi cu ei
și adeverăta primejdie stă în a
le îngădui să răspundă

și să protesteze în legătură cu alipirea
Transilvaniei

la Ungaria...

BONIFATZ :

Îmi îngăduiți să fac o sugestie !

Să li se explice lămurit,
că și acum se află tot în sinul Imperiului.

WOLGEMUTH :

Iar ei răspund prosteste :

„dacă împăratul a promis
și nu îl respectă poruncă
te acuz că ești
contra împăratului !“

Ei da, noi contra noastră !

(Rumoare pe alei : „O-o-o-o !“)

BONIFATZ :

Par să aibă o minte groasă,
de vreme ce nu pricep subtilitățile
de esență ale legislației...

WOLGEMUTH :

Prefer să constată că aici
și peisajul intră în securitatea
statului. Chiar și artele frumoase...

BONIFATZ :

Nu a scăpat luminatei înțelegeri
a Excelenței voastre, că speranța unui
Imperiul

daco-roman în afara coroanei
nu poate fi tolerată și că degenerăză...
în patima răsturnării generale
în sens comunist...

WOLGEMUTH :

Un pie de vînt nu ar strica
pe o astfel de vreme.

BONIFATZ :

Deja suntem înconuștințați prin confidenții
valorosi

că suntem fluturate...

(Doamnile-agenți dintre copaci și de pe
socluri desfac evantaie, și miscindu-le, produc o plăcută adiere de vînt.)

...în urechile Franței și Angliei,
de către incriminații Bûlcescu și Brătianu,
aceleasi fraze care au fost strigate

de domnul consul Maiorescu
— n-a trecut încă anul —
aici, în Parlament și în fața Alteței sale
regal-imperiale.

WOLGEMUTH :

Nu trebuie lăsați români
să-și facă propagandă, aşa cum
să fie și și face și acum,
aristocrația maghiară.

BONIFATZ :

Înalta voastră părere ne folosește
pentru a putea transmite instrucțiunile
de cuvîntă.
Excelența sa, comisarul țarist
din București, domnul Dubamel, este
îngrijorat,

ne-a trimis lista cu acele adrese
unde i-am putea găsi...
(*Wolgemuth se oprește brusc din plimbare.*)

Prin Europa, Excelență, nu aci,
la Viena !
Cu prima ocazie
vom reține suspecții, bine-nțelos cu
acest octălean Bălcescu
în frunte.

WOLGEMUTH :

Cine vînează la întâmplare ? Numai
nepricoputul
braconier !

BONIFATZ :

După abuzul la dreptul de azil
în Transilvania, prin colportarea cu
unguri, ceea ce reprezintă prin sine însăși
o mizerabilă necunoștință,
intrigile și unele trile
periculosului Bălcescu prin Europa
sunt o gravă dovedă de nelioialitate
a românilor,
față de Casa de Habsburg.

WOLGEMUTH :

E în interesul nostru
ca acest Bălcescu să circule
căci mai mult prin restul Europei...
Au un orare scop ei —
științii și că incă neștiuți —
care se adună conspirativ...
Vinătoarea este o artă
numai cind gonacii urmăresc albia râului...

BONIFATZ :

Excelență,oricind vă putem
spune unde se află fugarul !

WOLGEMUTH :

Mie nu mai îmi spui nimic,
din clipa acastă !
(*Intoarce spatele și se depărtează greoi.*
*Unul din pereții scenei începe să se
mîște spre public, obțurind vederea spre
parc. În pas cu peretele — Schleim-
hascher, Schwäzeltritt și Oberlicht îl escor-
tează pe Revolutul Țării, individ cu reacții
imprevizibile.)*

SCHLEIMHASCHER :

Excelența sa a folosit
cuvîntul rîu de mari dimensiuni,

întrucât, după expresia Excelenței sale,
are multe vaduri...

SCHWÄZELTRITT :

Riu cu vaduri neștiute, domnilor !
O considerație extrem de prețioasă...

OBERLICHT :

Ați reținut despre ce a vorbit mai mult :
despre vînătoare...

SCHWÄZELTRITT :

E darul său de a vorbi în pilde,
în admirabile pilde, ce-i drept !
Și cu toate acestea, să recunoaștem
că vorbește de-a dreptul înțelept !

REVOLUTUL ȚĂRII

(*tiranic*) :

Moarte tiranilor !
(*Privește la funcționarii care-l însoțesc și
care rămân indiferenți.)*
Și nu numai atât !
(*Nu trezește nici o reacție.)*

OBERLICHT :

Eu nu măs încumeta să abuzez
de amabilitatea sa răbdare !
Ne-a atras cu delicatețe atenția,
spunând vinătoare,
asupra trofelor...
Îngăduiți-mi să prizez
pușin tabac.
(*Prizează tabac.)*

REVOLUTUL ȚĂRII :

Băgați-vă mințile în cap,
numele meu are o literă cu tremă !
Mi-e predestinată voința supremă !

OBERLICHT

(*către ceilalți funcționari*) :

Nu pentru a vă uita la mine
fac ceea ce fac, domnilor,
ci pentru a vă aduce, cu tristețe,
aminte că
(*Se batе peste o nară.)*
am pierdut urma valahului !
(*La unul din capetele zidului plimbător
se deschide un coridor în capătul căruia
apare Pupak.)*

SCHWÄZELTRITT :

Excelența voastră, domnule Pupak
sînteti insistent căutat
de un... de un...

PUPAK :

Rămnicești prin apropiere.

REVOLUTUL ȚĂRII

(*face o reverență în fața subalternilor*) :

Excelență,

(*Subalternii se retrag în grabă, indicindu-l
pe Pupak.)*
conștiința mea cere să fie împăcată
cu sine.
Nu pot vorbi dacă nu sunt
măcar pușin...
(*Pupak neagă scurt din cap.)*

Doar pușin !

(*Pupak iar neagă din cap.)*

Ori, hai, sie, chiar foarte pușin
maltratat !

E o condiție a purității morale
a indivizilor printre care mă-nvîrtesc !
Trebuie să știe Excelența voastră
o dracie de pedeapsă
mai nobila :
ceva, nu știn ce, astfel, incit
oricui i-ar da prin cap să
cereze destiuția mea, antecedentele,
să nu poată gîndi urit
despre mine !

PUPAK :
Politia noastră de stat
nu oferă brevete de eroism confidenților

REVOLUTUL U :

Nu glumiți cu mine,
căutați o schinguriere
aleasă.
Nu pretind cine știe ce !
O există vreo suferință
îngăduință și nobililor, în particular,
așa, între ei !

PUPAK :
Domnule, doar pătura...
ar fi să fie...

REVOLUTUL U :
E nobila ?

PUPAK :
Se practică uncoi, ca amuzament,
în cazarmă, la școală de cadetă
pe care eu însuși am urmat-o !

REVOLUTUL U :
Și ce pot păti, Excelență ?

PUPAK :
Dacă ești pus
cu mânile legate la spate
pe pătruri și ești aruncat în sus
și lăsat să cazi pe podea,
ca un sac ?!
(Respiră repede și elipește des.)
Dar ea să nu se ajungă pînă acolo,
mă voi îngriji eu.
După ce vorbești !
(Revolutul U vorbește singur, neauzit. I se
văd buzele mișcindu-i-se. Se miră. Se în-
jurie. Trupul încordat îi este scuturat din
cind în cind de frisoane.)
Vorbește !

REVOLUTUL U
(își revine imediat) :

Îl întîlnesc, în sfîrșit,
pe acci revoluționari români
și îi chem în camera
mea de hotel. Sărăcicioasă.
Eram deci la Bruxelles.

PUPAK :
Nu le mai aminti națiunea.
Ştii despre cine este vorba !
Ascult.

REVOLUTUL U :
E foarte dificilă descoperirea lor.

Se aseund foarte bine !
Să-i caute alții, să vedem...

PUPAK
(sacadați) :

Și mai dificil
șt de aceea mai meritos pentru mine
este să-mi pot închipui
că aici anume cățiva disprețuitori
își pot păriști de bunăvoie
rangul ierarhic,
pentru a se rononi nemulțumirea,
vieții gloatei. Ești de aceeași teapă cu ei,
bine-nțeleș !

REVOLUTUL U :

Ceea ce ei au părasit eu vreau să îștig !
Sărăcia e un stimulent !
(Bruse tace, ca apoi să rostească gutural
și gulerat.)
Chiar și pentru voi,
înția virișii în mânuși glaci și cisme moi !
Nu puteți înțelege
democrația plăcerii de a te simți
conte într-un stat egalitar, în care toți
sint conști.

PUPAK :
Continuă.

REVOLUTUL U :

Cind am să izbutesc, am să vă ucid
pe toți creditorii !
Cu dinții !
(Clânțâne și scriște.)

PUPAK

(intrigat ca de o tacere prelungită) :
Continuă, am zis !

REVOLUTUL U

(își revine) :

Da. Mă plimb prin față lor
încolo și încolo.
Iar ochii lor după mine,
căci am studiat fiziologia disecând multe
animale vii :
braște, colgi, ciuni și condamnați la
moarte.

(Gutural și gulerat.)

În timp ce voi jucăți taroc și vă îmbubăți
Stiu că organismul uman se lasă excitat
spre ce încă nu poate face ;
să le vorbești cu aceeași ardență lăcrimoasă !
(Cu ton patetic, jucat.)
„Impăratul din toși timpii
nu întesece alta decât a insufla
egoism,
a aprinde patimi,
a atîța om contra om, frate contra frate,
neam asupra neam, pentru că sfîșiindu-se
unii pe alții,
cînd își vor fi stors tot sîngele în lupte
fratricide,

ci să poată veni ca niște mîntuitori
și să-i ferece în obezile
ce se numesc legi de liniște !“
Iată — le strig — ce vă însărcină
pentru națiunea voastră, aceste legi de
liniște !

Și au fost de acord ! Excelență,
ăsta e un fragment dintr-o scriere,
pe care o pregăteau pentru tipografie.
Nu îi-au dat seamă că și au zisem
vorbind între ei. Și

la o elipse de cădere
și-apoi ridă uimire — a mare uimire !
(Ride : se oprește : apoi gîlîit și ame-
ninfator.)

Dacă din cap, cîrtiță ? Dă !
Pînă și-oi da eu la cap !
Plăcerea asta nu-să scap !
În timp ce polițiile Europei vă acuză
de răsturnări în sens socialist,
pe flăminzi îi sperie curvîntul republiei :
pentru că mulți dintre ei sunt inapoiati
iar alii, prea puțini, sunt elevați.
Așa și națiunile sunt pe dindona —
mă urmăriți, Excelență ?
Multe inapoiate, și una-două superioare,
care pot lucra nu numai în sine
și pusnu sine, ci
și pentru alții !

Hegel, Excelență, îl recunoașteți pe
prusacul Hegel ?

N-ai auzit de el, dar de mine
ai să auzi, să știi !
Să ne venie ideea mea :
(Scandărăză delirant.)

Să ne strîngem cu toții într-un singur
enib —
camarazi ni revoluțiilor împărtiate —
să ridicăm blazonul unui Imperiu
al revoluțiilor,
un imperiu, atâtca la început,
căt unul din miciile state germane.
(Bruse devine calm și explică didactic.)

Excelență, luăți în considerație —
dacă nu vă place
avem de unde-i lua pe toți
ca din onă.
(Reia delirul din momentul abandonat.)

Un imperiu din care să urmăm —
peste tot ! îber alles ! —
legioni înarmate în spre toate națiunile,
peste toate granițele — ale tales-
sansele, Imperiul meu ! ! —
și să propovăduim turbulența,
să provocăm panică și nesiguranță ;
ca armele lor trebuiesc atacăți împăratului,
dar prin erâncenț antiteză,
noi vom stăpini, nu prin legile liniștii,
ci prin legile dezordinii !

V-am convins, nu-i așa ?
Prin legile dezordinii !

PUPAK :
Să-mi spui cum au reacționat
audienții.

REVOLUTUL U :

De unde pot ști ? S-au pierdut
în multime, fiindcă
veneau din ce în ce mai mulți — puhoaic !
Piața era plină și se înșiruau în rînduri
și mă uclamau ; cu nu dă voie
să se facă plecăciuni în fața mea !
(Pupak face semn subalternilor să-l în-
conjure, neobservabil.)

PUPAK :

Erau mulți ?

REVOLUTUL U :

Foarte mulți !

PUPAK :

Si erai îmbrăcat ca un nobil,
un-i așa, domnule ?

REVOLUTUL U :

Oh, Excelență...

PUPAK :

Erau și incoronat, după cîte înțeleg !

REVOLUTUL U :

Văd că vă sperie fantezia mea.
Români au plecat fără să spună
o vorbă înăcară,

pe cînd pe excelență voastră vă înnebunește
posibilitatea de a se întimpla
așa ceva, să zicem, înfine,
(Arată spre subalterni.)

Dinșii ar trebui să mă învească

în pătură ?

PUPAK :

Domnule, nu cred că e posibil
ceea ce viscă dinucreata ;
cine este nobil de nean, sigur că
poate aspira la...

(Pauză.)

acest Imperiu.

Dar eu pleben fidèle

situația se încrește...

Dacă jinduiese și ei la rang nobiliar ?

REVOLUTUL U :

O nație superioară
nu se compune decât din indivizi superiori.

PUPAK :

Majestatea sa imperială
nu va îngădui asemenea principii.

REVOLUTUL U :

Renunț a mai fi înnobilat.

Renunț. Nu miă merită !

N-ai ascultat eu atenție, Excelență !

PUPAK :

Poliția noastră nu te poate plăti
pentru execuții.

REVOLUTUL U :

Am pornit de la zero, Excelență,
fără un ban și fără studii temeinice...

PUPAK :

Surticul dumitale are,
într-un mod necuvîncios,
un nasture descheiat,
de cînd ai intrat aici !

REVOLUTUL U :

Oh ! Da ? Păi da ! Fiindcă pot da
oricui lecțiuni de interpretare actoricească
a entuziasmului, a frenzei !

Răspunde-mi repede și sincer
privindu-mă în ochi.

Iți iubești nația cu infocare ?

Vrei salvarea ei ? Vrei
ca toți veneticii să piară
în ceară de la luminare
și să curețe trupul patriei
de jegul lor ?

Cum vrei, Excelență,
să le pun întrebarea
fără să-mi sluteze părul în vînt
și să am în priviri disperarea ?

Chiar dacă motivele mele sunt
altele ! Cehi, români, polonezi,
italieni, croați, m-ar ocoli,
îmbrăcat fiind altfel decât ei...
dar, Excelența sa, domnul Bonifatz
nu mi-a reproșat...

PUPAK :

Cine ?

REVOLUTUL Ū :

Ba a fost chiar încintat
de cele aflate de la mine !

PUPAK :

(injuriat) :

Audierea dumitale s-a terminat.
(Revolutul Ū rămine împietrit de uimire.
Pupak se plimbă cu ochii în tavan.)
Luminăției voastre,
domnului ministrului de externe von Bach,
mă adresez în acest raport secret
cu multă îngrijorare ;
citesc din gestul luminăției voastre
atât de cunoșcut mie —
neel al degetelor împreunate sub centură —
(Iși împreunează degetele sub pînec.)
că veți socotî grav ofensator
faptul că domnul Bonifatz, deși are
îndatorirea
de a comunica mai departe, ierarhic,
informațiile strînsice pentru uzul intern
al statului, omite aceasta.

E regretabil, dar veți da semne de
enervare

cînd, drept răspuns la întrebarea : oare
de vreme ce sunt atît de importante
uneltilor valahilor, de ce, de ce, de ce —
și aci urmează partea de întrebare
recunoscută mie —
Domnul Bonifatz, neștiind ce să răspundă,
se va

înroși, căci...

Așa se vor mișca degetele mari
de la minile luminăției voastre !
(Iși mișcă policarii în chip de morîcă —
unul în jurul celuilalt.)
Nu găsește o altă caile de a-mi exprima
satisfacția datoriei împlinite
decât felul Luminăției Voastre
de a-și arăta cu severitate
mulțumirea.
(Iși zbirlește barbetele de pe una din
fălcii, se întoarce către Revolut, care cade
în genunchi.)
Poți continua.

REVOLUTUL Ū :

Moarte împăratilor, atunci !
(Se ridică și ieșe. Anticamera.)

SCHWAZELTRITT :

Excelența sa, domnul Bonifatz, s-a inclus
în birou !
Excelența sa nu vrea să vadă pe nimeni !...
(Il vede venind pe Pupak. Amuște zim-
bind, Schleimhascher — cu spatele spre
Pupak.)

SCIILEIMHASCHER :

Să se fi întîmplat ceva nou ?
Cui și vine rîndul să fie coadă de
bidinca ?

Iar povestea cu cocoșul roșu a răsculărilor...

PUPAK :

În calitatea mea oficială vă invit,
înainte de a fi bănuiti de denigrare,
de care bănuiesc că ați putea fi bănuiti,
să înetați această bălmîjeală
stupida.

SCHWAZELTRITT :

Vine Frau Gertrude...

(Apare Gertrude. Merge intins către bi-
roul lui Bonifatz.)

PUPAK :

Mein Liebe Frau, Herr Bonifatz
este ocupat.

GERTRUDE :

Știu, domnule, doar sătul rude,
nu te mai deranje...
(Pupak ieșe furios. Gertrude își reia tra-
iectoria. Schwazeltritt se pune în calea ei.)

SCHWAZELTRITT :

E ocupat, doamnă, peste măsură !

GERTRUDE :

Așteptați ! Vi-l eliberez numai de cît.

SCHWAZELTRITT :

Să treceți peste spusele noastre
ne face chiar plăcere, dar nu
și peste respectul ce îl datorăm
superiorului nostru.

GERTRUDE :

Atunci, domnule, stați cuviințios în fața
mea !

(Schwazeltritt face repede o reverență în
care timp Gertrude trece repede de el și
intră la Bonifatz.)

SCHLEIMHASCHER :

Und so weiter, Camarade !

SCHWAZELTRITT :

Are și părțile ei bune poliția noastră
habzburgă !

Îți pică oricând cîte o astfel de poamă

bine dată în pîrgă.

(Rid. Gertrude, în fața biroului stă
așteaptă — risul Anticamerelor s-a opri de
la sine — așteaptă.)

GERTRUDE

(cu încordare) :

S-a întors regimentul în care e și soțul
meu !

BONIFATZ :

Dar sănseți căsătorită, doamnă ! ?

GERTRUDE :

Prea puțin ! Nici n-am observat...
Am fost ocupat, dragul meu,

să în piept asediului dumitale repetat.

Acum ce fac ?

Trimit-o înapoi în Transilvania !

BONIFATZ :

Abia a fost chemat

să i se înmîneze o finală decorație de
eroism...

GERTRUDE :

Doar nu s-a terminat războiul maghiar ?

Or s-a terminat ?

Nu îndrăznești să te uiți la mine ?

(Bonifatz se plimbă grav și sever, dus-

întors, pe rută scurtă. În Anticameră, cei doi subalterni, stând la pupitre, trag cu urechea.)

SCHWAZELTRITT :

Încă n-a început să dea apă în şoricei ?

SCHLEIMHASCHER :

Ein moment ! Trebuie să înceapă imediat și acțul trei cind în alcov se taie ceapă...

GERTRUDE :

Nu-vă-mai-plimbați-domnule !

Mi-ajunge pasul

bătut în budoar de soțul meu !

Voi ați intervenit să se întoarcă regimbul lui ?

V-ați plăcuit de drăgălașă care va scăpat, adesea, pînă acum printre degete ?

BONIFATZ :

Cunoașteți remediul vienez, scumpă doamnă.

Cind n-are cine să vă legene în cîntec, urechi-vă pe crapa unei mîrtoage...

*Gertrude, o partidă de călărie și-ți trece...
(Gertrude izbucnește în plins. În Anticameră, chicotele între subalterni.)*

SCHLEIMHASCHER :

A început, mes amis !

Total e pierdut !

(Risete.)

GERTRUDE :

Nu-mi vorbeai așa cind își înfundai nasul în dantelele jponului meu, tirindu-te-n genunchi...

Ești un sporjur, un laș, domnule, dacă mă părăsești !

Am jucat rolul de tîrziu îndrăgostită către care m-ați împins.

Mi-l voi sclimbă...

BONIFATZ :

Wunderbar, Gertrude...

GERTRUDE :

Au început deja.

Nu mai plieg.

BONIFATZ :

Dar nu așa ! Continuă să plîngi !!

GERTRUDE :

Iți bați joc de mine !!!

BONIFATZ :

Pingeți unde credeți de cuvîntă că are efect — veți reuși oare, scumpă mea ?

plingeți murmurînd, strigînd sau implorînd sau orice altceva, dar

cît mai convingător, ultraromânii, ultraromânii și pretențiile lor. Atât.

GERTRUDE :

Atât ? Dar n-am nici un motiv !

BONIFATZ :

Trebuie să se sfîrșească și războiul cu răzvrătiții.

Iar pentru asta trebuie trimisă armata acolo. Toamăi acolo, contra lor !

(Gertrude tace. Se concentrează. Anticameră trage cu urechea.)

SCHLEIMHASCHER :

A și tăcut ? Ce ziceți ?

GERTHUIDE

(cu ochii în lacrimi, răsunînd capetele salului în miinî ; iese murmurînd) :

Ultraromâni, ultraromâni ăștia nesuferiți și cu toate pretențiile lor...

(In Anticameră, după o clipă de derută, agitație.)

SCHWAZELTRITT :

Să scontem repede kartoaanele 59, 4 și 7.

Azi, ca un făcut, vom lucha pînă la noapte.

SCHLEIMHASCHER :

Crezi că va ajunge de aici prea departe, impertinența destrăbălatei noastre ?

BONIFATZ

(răsturnat în fotoliul său) :

Va nimeri exact la țintă,

după cît stie mondene să mintă...

(Schleimhascher bombăne, țistuie, își dă ochii peste cap, nu are astimpăr.)

SCHWAZELTRITT :

Ofezi, colega ? E mare neceazul ? Hai, zi-l !

SCHLEIMHASCHER :

Redingă... trebuie să o scot în lume !

SCHWAZELTRITT :

Scena astă se joacă uechiaș vodevil.

Cauță-ți un alt prilej anume.

(Unul din pereti se adinește în trunchi de piramidă. Sală de bal. Marionete sau cartoane decupate figurăză perechi dansind cadril. Personajele din bal : Consilierul, Gertrude și Soțul ofișer. Scenă mută.)

BONIFATZ :

Soțul ei va trebui să o poată ține

sau să o prindă în cădere,

în clipă cînd va fi să leșine

cît mai dramatic și la vedere —

sau întîm răsturnată între perne ? —

...în față Excelenței Sale...

a domnului Consilier aulic

de interne... ?

(Gertrude îl invită la dans pe Consilier. Bonifatz deschide tabacherea cîntătoare din care își ia între degete tutun pentru privat. În acordurile acestei muzici, Gertrude dansează cu Consilierul. Soțul ofișer stă lateral în poziție de drepti.)

GERTRUDE :

Excelență, Ultraromâni,

(Răsfățîndu-se.)

Ultraromâni sint periculoși ;

(Consilierul cască gura a mirare.)

nu-i așa ? Nu trebuie să-mi confirmăți...

(Consilierul se încrustă a mustrage.)

Soțul meu va fi trimis acolo neîntirziat...

Mi-l vor aduce oare,

(Scincind. Consilierul suride uimît.)

Mi-l vor aduce acasă doar mutilat

sau mort ?

(Consilierul a încremenit.)

A jutor, leșin !

(Bonifatz include capacul tabacherei. Muzica se curmă. Consilierul și ofițerul în mîinile Gertrudei și-i bat ușor dosarile palmelor.)

OBERLICHTER

(vine în fugă încercind să abată atenția asupra sa) :

Publicul urmează să fie informat
în detaliu
prin „(Wiener Zeitung)“ sau vîn grai,
despre mărturisirea făcută unui înalt om
de stat
de către una din frumoasele Vienei,
despre dragostea ei
pentru propriul ei soț — ofițer
care mereu este plecat
să apere cu pieptul său de fier
domniau auliului nostru împărat.
Trăiescă luminăția sa împărat!
(Balul se desfășoară rapid. Peretele își reia
netezimica. Consilierul se năpustescă demn
și furios spre Bonifatz.)

CONSILIERUL :

Domnilor, sunt nemulțumit de
dumneavoastră!
Nu-mi fost iuștiințat la timp
despre starea de spirit a capitalei noastre!
Mi-am ajuns pe masă căteva rapoarte —
sper că nu de la mine vreți să aflați
despre ce e vorba!
(In fugă subalterii din Anticameră se
așază în sir lăud poziția de drepti.)

BONIFATZ :

Nu, Excelență. La binevenita voastră
răspund — suntem bine informați că
mai multe doamne respectate en
incredere
au fost văzute în diferite cercuri plingind
și suspinând în neșire anume vorbe ce
aduce panică.

CONSILIERUL :

Sinteați grav vinovați că știind
n-ați intervenit pentru menținerea liniștii
publice.

Veți fi mănușați sever pentru asta!

BONIFATZ :

Cind ultima oară cu prietenie v-ați
adresat
noi, într-adevăr e grav
că n-am știut să deschidă printre vorbele
Excellenței voastre,
toacăi indicația de a-i suprima — la
nevoie —
pe' ultroramăni care completează
pasnic și eu blindet...

CONSILIERUL :

Mda...
(Se dezmeticește.)
Dar dumneata, domnule Bonifatz, prea
te lași
purtat cu una cu două,
de-a dreptul fețuiește,
de unele exagerații!

BONIFATZ :

Iar despre venirea spre Viena
a individului Abram ben Iacob.

E! căpetenia aceea a francilor români.

Știți doar că rapoartele noastre
vorbit de la donă săptămâni,
după ce văsu fost înaintate de Excelență sa
domnul general Julius Haynau...

CONSILIERUL :

Puternicul nostru imperiu
nu se lasă elinițit și înșelat de...
Dar, domnule, dumneata din —
din devoțiune față de împărat
ajungi să văsei incredere — chiar așa! —
în... în... uici chiar în stat?

BONIFATZ :

Enervantă mișunareca astă de
revoluționari —
ca furnicile — populația germană
din provinciile supuse maiestății sale
apostolice și audice —
au pretenții...
iar cind își intră pe sub cămașă,
pe la subsuori, pe șira spinării în jos,
(își agită umerii și torsul ca din pîcina
unui pruri generalizat.)
și umblă pe picioarele gidișind și pișind
perfid prin cutetele trupului,
furnicarul de instigați și propaganzi...
(Se întoarce către Anticameră.)
Nu sunăți domnilor că vă mănușează
peste tot?
(Sirul de subalterii ai Anticamerăi începe
a se seărpa, cu greu refinindu-și gesturile
imperios libertine. Consilierul, cuprins de
aceleasi porniri, izbucnește.)

CONSILIERUL :

Incațăți domnilor, cu seărpinatul!
E noștim! Și întrucât împăratul
a trăit la un prînz de vînătoare pătăția,
povestind-o cu fascinantul său dar,
își va explica extrem de ușor brusca
schimbare

a augustelor sale directive
privitoare la români.

BONIFATZ :

Excelență, îmi exprim convingerea
că Maiestatea să elibără și-a
propus, printre altele, să dea
consilierilor coroanei această pildă,
care dă de gindit.
Voi fi fericit dacă-i amintiți
să-și amintește de ea.

CONSILIERUL :

Ei bine, domnule; pentru asta
trebuie
curaj — nu ghină!

BONIFATZ :

Dar oare noi — îi ne adresăm,
Excelență?

CONSILIERUL :

Mai ales, că nu o dată
am spus-o personal consilierilor săi intimi
că fiind împărat și rege,
Maiestatea să e uneori prea blind
și prin generozitate regale il contrazice pe
împărat.

Creștinul din augusta sa ființă îl ignoră
uncorii, pe omul de stat
dintrinsul.

BONIFATZ :

In străducitele sale gânduri își știe
mai bine decât oricine slăbiciunile
sfîrșitului,
dar pentru noi este util să se menționeze
altele și altele...

CONSILIERUL :

Nu trebuie să fiți neliniștiți, domnilor !
Prin dispozițiile noastre de a continua
măsurile cu exigență,
noi nu-l conteazăem.
Dat fiind obligația de a alege,
indicat e să slujim Casa Imperială !
Nu putem ignora Imperatul !
Rege — maiestarea sa e doar o dată la
la cățiva ani,
împotriva călătorie-donă la Budapesta,
Cluj ori Praga...

BONIFATZ :

Nu vom ostenta să ducem la indeplinire
îndicațiile primite.
(*Reverență.*)

CONSILIERUL :

Ei, domnilor,
asta și vroiam !

(Consilierul vrea să iasă. Oberlicht bate
din călcăt să ia poziție de drepti. La un
gest al lui Bonifatz, subalternii rup rîndurile și scot kartooanele din rafturi așezându-le pe pupitre. Consilierul se oprește
și se întoarce uluit. Ignorându-l, Confidenții aduc în marginea scenei spre public
două bânci lungi, așezându-le față în față.
Prima care se aşază este Camerista, care
imediat cade în somn, sfărâind ușor cu
capul pe spate și cu mânile căzute în
poală între genunchii depărtați neglijent.
Cocheta, plătisindu-se, aruncă ochiade
spre Valer, iar după ieșirea acestuia, pu-
blicului. Valetul, pînă să fie chemat, și
după revenirea în Anticameră, stă în pi-
cioare ceremonios și nemîscat.)

Dar nu asta vroiam !!

Exact invers om... am...

(Către Oberlicht, autoritar.)

Cind voi învăță să respectă
Guvernul, ofițer ?

(Oberlicht bate călcătul sonor și și bom-
bează pieptul înlemnind în poziție de
drepti. Consilierul strigă isterizat.)

Nu permit !

(Iese.)

PUPAK

(apare cu un carton în mînă. In drum spre
Bonifatz se adresează subalternilor) :

Sînt extrem de nemulțumit
de prea puțina voastră sărgință —
lipsose de nici
o mulțime de date :
nu știu ce a mincat

nici de cîte ori să-a schimbat rufăria
și ce nu mai știu ?

(In spatele lui Papak, subalternii își
ascund fețele după kartooane și chicotese.)
Iuîn multe altele ; chiar
prea multe.

Va trebui să răspundeți
imediat și să suportați consecințele
toti dintre dumneavoastră care
consideră mult prea des
că este necesară încă o confirmare
din partea excelentei sale, domnului

Bonifatz.

(Tintă în ochii lui Bonifatz.)

privind importanța extremă
a amunitorii indivizi.

Au adus eu insuși kartonul
cu rapoartele despre Bălescu.

(Subalternii pufoase iar într-un rîs scurt.)

BONIFATZ :

Tăcerea subordonaților dumitale
ascunși pe după hîrtii
ce ne spune oare ?

E o linie ca după o ghemă fără bază
care pună la îndoială...

Ce pună la îndoială ?
Însă competența dumitale nedemonstrată.

(Subalternii și Papak încremenește.)

Prezintă informațiile.

Atât, deocamdată.

PUPAK :

În luna ianuarie, anul curent 1850
acelaș lugăr — ex-ministrul de externe
valah —
a fost primit la lord Palmerston,
ministrul de externe britanic,
în reședința sa, la five o'clock.
Al doilea valet al lordului
n-a putut intra în cameră decât foarte rar.
(Valerul se apropiie zîmbind cu buzele
lipite.)

VALETUL :

Bar nu înseamnă deloc.
Toamăi cînd puneam serviciul de cei
pe masă
vorbeau despre un ziar —
pe care eu nul cîtesc —
Daily News, sir.

PUPAK :

Informația se confirmă.
Îs-a tipărit un text despre
intervenția rusă în Principatele Dunărene.

BONIFATZ :

Deci, ceea ce ai aflat dumneata
Știe deja toată Europa !

PUPAK :

Mai există o confidență obținută
din casa lordului...

Dar nu e suficient de valoroasă.

VALETUL : Dorește mult să nu vă îngelați,
sir !

PUPAK :

În sfîrșit.
Expulzatul a fost urmărit și în
cabina de la closet.

VALETUL :

Yes, Sir, aşa se obişnuieşte.
Prinţ-o vizetă.
Din cind în cind, discret.
Domnul din Orient
n-a săcă decit să-şi învelească pieptul
cu o pînză groasă din lînă,
pe sub cămaşa de la frac.

PUPAK :

Ştiam deja că este bolnav
de plămîni. Informaţia furnizată
nu poate fi plătită.

VALETUL :

Aş fi foarte dezolat
dacă n-ăţi aprecia serupulozitatea
fără limite a observaţiilor
eventual utile !

Alţii intră în acea cabină
ca să tragă pe nări praf alb interzis —
ştiţi, se pune aici în tabacheră,
la mîna stîngă —
iar la ieşire nimenei n-ar zice
că e aceeaşi persoană
care a intrat, iar unele doamne
în în corset o mucă
butelie cu băutură tare.

Parc nesatisfăcător detaliul cu şalul de
lină,

dar domnii ştiu că alte ori...

Regret sincer
că în cazul de faţă...

Acest domn care vă interesează
se întîlneşte foarte des
cu un italian, Mazzini,
şi cu domnul conte Teleky.

Doi emigrati căutaţi prea insistent
de foarte multe persoane.
Poate săt valoroase
conversaţiile purtate între ei
şi foarte, foarte costisitoare
pentru mine, sir.

BONIFATZ :

Deci Teleky.
Iar Teleky.
Raportul despre aceste întîlniri
să fie săcă imediat.
(Valetul se pleacă ceremonios şi revine la locul său.)

PUPAK :

Informaţia următoare —
de la Paris.
Ultima lui umbră care ne-a trimis
raportul a fost o cochetă gălăgioasă.
(Se apropie Cocheta.)

Că să nu dea de bănuit
şi-a adus în camera de vizavi
şampanie şi un amorez.

COCHETA :

Costă, domnule,
numai eu ştiu cătă mă costă
pretextele astea !

PUPAK :

Scandalosul aranjament era în plină zi.
(Camerista se trezeşte deodată din toropeală.)

COCHETA :

Ea, să ? Noaptea, domnule, eu dorm,
nu sănt o...
(Camerista intrigată deschide gura să vorbească. Un subaltern îi face semn să tacă, Camerista tace.)

PUPAK :

Patronul a chemat poliţia
şi individual a dispărut.

COCHETA :

La dracu', am săcă tot ce am putut !
Altădată i-am furat şi valizele
şi tot a plecat imediat, doar
eu ce era pe el.
(Oberlicht îi punе mîna pe braţ pentru a-i potoli gesticulaţia de prisos.)

COCHETA :

Ai pus mîna pe mine, huliganule ?
Asta te costă, sun of a bitch !
Pe loc să-mi...
(Oberlicht îi astupă gura. Cocheta se zhâte însurată de amuţirea suportată. Camerista ţineşte de pe bancă, înfuriată. Un subaltern o obligă să se aşzeze.)

BONIFATZ :

Plătiţi-i.

COCHETA

(brusc se potoleşte) :
Danke, merci, grazie.
(Se retrage spre locul ei de pe bancă făcind reverenţă.)

BONIFATZ :

Căutaţi în locul ei pe alteineva.

COCHETA :

Domnii să-mi spună cănd doreşte să vin
să să-l mai urmăresc.
Pe naiba !
Nu-i cine ştie ce de capul lui,
dacă-mi dau atât de puţin
pentru cătă crudese !

CAMERISTA :

Tirfă !

PUPAK :

Iar eea ce sun putut afla —
că supraveghetul s-a 'nvîrtit
toată noaptea prin cameră —
n-am aflat de la cochetă,
ci de la cameristă.
Un alt călăitor i s-a plins
că n-a putut dormi
din pricină paşilor auziţi pe podea.

CAMERISTA :

Nici nu prea mânincă. Dar gălăzeşte
şi noaptea ca să-i aduc
jumătă. O dată sun certat
cu un domn pe limba lor.
Nu ştiu cine e, nu l-am mai văzut.
În rest, săt singur, citeşte.
Sau scrie. Ştiu de la Patron
că vine cinova şi-i plăteşte

camera. Nici patronul nu știe
cine este. A stat numai zece zile
și a plecat din cauza...
(Pace semn cu capul spre Cocheta. Bonifat se plimbă într-un du-te-vino încordat.
Pupak face semn. Camerista revine la
locul ei.)

PUPAK :

Nu a frecventat persoanele sus-puse.
Copiile după scrisorile expediate
încă nu ne-au fost aduse...
Frecvențează bibliotecile foarte des.
Nici o întâlnire suspectă.

Intr-adevăr, citește.

(Tace.)

Deci...

(Tace.)

Intruchit nu pot să instigare
tocmai niște manuscrise
ori cărți vechi, hărțoage
contra Imperiului...

BONIFATZ :

Nu știu. Vom vedea.

PUPAK :

Obiceiul înfrinților de a-și căuta genealogia
întenților, iluziilor și speranțelor,
Excelență,
este un somn că în adormirea lor
dorește să visse frumos.

BONIFATZ :

Dumneata, domnule Pupak,
ești prea tolerant;
ușii contra cui viscază.

PUPAK :

Atunci, după părerea mea
și dacă ou, într-adevăr, mă înșel,
ar trebui ca umbra care se ține
de hărțuit — și nu una,
ci toate umbrele —
(Valetul, Cocheta, Camerista s-au ridicat
în picioare și stau cu urechile ciulite.)
să-l surprindă într-un hotel,
să-l înconjoare din camerele alăturate,
să se așzeze la ferestre, la ușă,
pe coridoare,
să nu-i lase o clipă de liniste.
(Cele trei umbre încep să vorbească murmurat între ele.)

Să nu poată face un pas în stradă !
În corespondență lui spune clar
că nu suportă singurătatea —
deci, să nu poată veni nimeni la el
(Cele trei umbre se așază strâns în cerc
cu spatele spre exterior.)
o zi, o lună, mai mult,
să ajungă să vorbească la ziduri,
nici măcar la ferestru,.
ci doar cu fața la perete,
de unul singur,
să nu-și mai audă vocea,
să înceapă să țipe,
să nu știe dacă vorbește,
și cine vorbește

și dacă mai poate vorbi
și dacă a vrut
și nici dacă tace
când a tăcut.

(Murmurul umbrelor crește de la vociferări la vacanță și furie.)

Trebue obligat să înnebunescă.

(Cele trei umbre urlă acut și dement până
la cazuarea aerului din plămâni, apoi tac
și și reiau locurile pe bânci.)

Va trebui să înnebunescă.

Nu se mai poate, pentru că altfel
imperiu nostru habsburgic
este pierdut !

BONIFATZ :

Presupunind că n-a fost
o ironică propunere dumitale irealizabilă
pe teritoriul altui stat,
vei primi scris ordinul
de executat a celor spuse adineauri.

PUPAK :

Vă mulțumesc pentru încredere.
Aștept doar să-mi indicați în ce oraș
ori măcar în care țară
poate să găsit...

BONIFATZ :

Toamna asta era îndatorirea dumitale.
De azi nu mai este.
Pe unde a umblat pînă acum ?

PUPAK :

Belgrad, Istanbul, Debrecin, Pesta
Seghedin, Cluj, Arad,
Viena...

BONIFATZ :

In ultimul timp !

PUPAK :

De la Londra — probabil prin cîteva
orașe prusace
pînă la Paris.

BONIFATZ :

E de datoria noastră să-i pricinuim
discret — foarte discret
o abatere din următorul drum.
Pentru o singură noapte —
un popas în Praga.

PUPAK :

A trecut prin Praga acum doi ani...

BONIFATZ :

Să fie împins spre un hotel
modest, ieftin, pe o străduță sumbră —
poate la toamnă, să fie
ude și alunecoase acoperișurile,
ferestrele, pervazurile.

Apoi,

repede o descindere noaptea...

(Din podul scenei un tipărt scurt și cădere pe podea, cu fața în jos, a unui trup de om cu măinile prinse la spate în minecile hainei încă nedezbrăcate. Bonifat, cu spatele la public; a privit spectacolul dind din cap aprobator și a finalizat incet spre cadavru.)

BONIFATZ :
Wunderbar...

PUPAK :

Aveți confirmături obișnuință persoanei
de a sta în fața ferestrelor,
rezemăt în coate
și privind în gol, multe ore la rînd.
Așteptăm să ne spuneți doar
ce aveți de gînd...

BONIFATZ :

Wunderbar... Ja, Ja.

SCHLEIMHASCHER :

Unde privește Excelența sa ?

SCHWÄZELTRITT :

Numai la ceva
care trebuie să fie valoros.
(Scurtă liniște.)

SCHLEIMHASCHER :

E ! Vine Maiestatea sa Împăratul,
sau cine vine ?
La ce anume privește
atât de mult ?

SCHWÄZELTRITT :

Camarazi ! Astă
nu s-a mai întâmplat pînă azi !!

SCHLEIMHASCHER

(către Oberlicht) :

Intinde gîtu !
De la tine se vede mai bine.
La ce se uită ?

(Peste manechinul-cadavru, în timp ce
Oberlicht se străduiește să privească pe
fereastră, se aşterne un covor de frunze
galben-aurii, înăfișînd peisajul unui parc
cu bătrîni copaci din ramurile cărora cad
alte și alte frunze moarte.)

SCHWÄZELTRITT :

De cît timp slă așa,
cu ochii pe geam ?

SCHLEIMHASCHER :

De trei minute !
Și peste program !

OBERLICHT :

Amară e toamnă,
Meine Damen und Herrn !

SCHLEIMHASCHER :

Nu e de mirare ! ?
Cine știe cît de adînc meditează...
ceea ce nu toți săn în stare.

OBERLICHT :

Amară e numai toamnă ! Nu se vede
nimic !

(Bonifatz, apropiindu-se de trupul defec-
nestratului păsește pe covorul de frunze.)

PUPAK :

Il fură peisajul.
(Peisajul se retrage din scenă cu Boni-
fatz plantat în mijlocul său.)

OBERLICHT :

Permiteți să întreb : ce caută
Excelența sa pe jos, pe sub frunze ...

(Schleimhascher și Schwäzeltritt și fac
semenie să renunțe la întrebări și-i arată
ceasurile scoase din vestă.)

OBERLICHT :

Scormonește chiar în grămezile putrede
cu piciorul !

PUPAK :

E ridicol de mare prețul
plătit de noi — fideli împăratului său,
care uită că revoluționarii
merită mai multă disprețul.
Ați scos ceasurile, domnilor ?
Wunderbar... aveți trei minute
să vă înduioșați de voie...
Trebuie să trezim chiar noi
atenția superiorilor,
să ne schimbe între noi din cînd în cînd,
să ne fie dat fiecărui pe rînd
să stăm prin preajma împăratului,
să ne putem încărca de siguranță,
nu-i așa ? Si de imperialism și chiar
și de... și de...
ură. Si față de ideile lor perfide
și față de ei...
Uneori, ne putem surprinde

compatimindu-i !

(Cei trei subalterni izbucnesc în ris.)

Pregătiți kartoanele, rapoartele și
tot ce e privitor la acest valah.
Strădania noastră meticuloasă e utilă, deși
Luminăția sa, ministrul de interne

von Bach

va da o dispoziție specială
să ridem copios de excesul
nostru arătat în urmărirea unui
înfiroșat.

OBERLICHT :

Nu suntem prea puțini ? !
Cine să aplaude, Excelență,
o atare răsturnare — doar nu
confidenții

care vor primi ghionturi
în loc de laude ?

PUPAK :

Civilii din Anglia, Prusia și
din putreda Franță,
Pedeștrii ăștia
ai poliției noastre imperiale să...
să stea, să asiste,
dar de la distanță,
la trecerea pe al treilea loc
în ierarhic
a celui care-i va ține în lesă
de acum încolo.

(Subalternii aplaudă. Confidenții se întorc
cu față spre funcționari.)

PUPAK :

Sinteti liberi, domnilor...
să luati toate măsurile de siguranță.
(Subalternii ieș în grabă.)

ACTUL al III-lea

Anticameră. Doi ofițeri imperiali fac de gardă în fața unei uși inchise. Pe un scaun incomod stă Elena Sturdza neclintită, cu bustul împăr și privirea fixată înainte. Retras lateral, în picioare, alergiod cu ochii din podea spre Elena, un bărbat tânăr, îmbrăcat în negru — Johannes Kajony. Se aud strigăte de comandă; pasii clorva tropăie scurt și precipitat. Liniște solemnă. Pașii unei singure persoane bocanc grav, apropiindu-se. Elena Sturdza își arcuiește spinarea, făpingindu-și umerii în față și respirind precipitat. Johannes Kajony elatină capul negind așteptarea, pînă cînd Elena Sturdza își întoarce fața spre el, apoi se oprește; Elena își îndreaptă umerii, pînă cînd ochii îm peretele din față sa se apropie de ușă închisă Inaltul funcționar. Ofițerii pocnesc din călcăie.

INALTUL FUNCTIONAR :

Ce mai cîntăți aici, doamnă ?
Luminătia sa principale Felix
nu vă poate primi.

ELENA :

Știu, domnule înalt funcționar.
Asta mi s-a spus din prima zi.
Aștept să am puțin noroc.
(Inaltul funcționar îi întoarce spatele și intră pe ușă.)

JOHANNES :

Nobilă doamnă, cred că e zadarnic,
vă conjur, renunțați astăzi
și odihniți-vă...

ELENA :

Nu, domnule Johannes Kajony,
nu renunț.
(Apare un alt înalt funcționar. Văzind-o
pe Elena se miră foarte.)

CELĂILALT INALT FUNCTIONAR :

Extraordinar ! E a treia săptămînă
de cînd stă aici, înșeptenită pe scenă.
Cine naiba o mînă ?

Doamnă, vi s-a respins audiența.
N-ați aflat încă ?

JOHANNES :

Excelență, îngăduiți-i să aștepte clemență.
(Ridică palmele spre tavan.)
Divină.
(Funcționarul dă din umeri și intră pe ușă
în pocnetul călcăielor celor doi ofițeri.)
Odihniți-vă măcar o zi...

ELENA :

Nu, domnule Kajony,
Nu.

JOHANNES :

Să-mi spuneți Ioan Căianul. Așa mă
cheamă
și sunt român ca și dumneavoastră.
Sunt român ca și dumneavoastră !

ELENA

(stringe pleoapele înăbușindu-și plînsul) :

Nu pot avea încredere, domnule,
în dumneata. Să fi nimenea;
fiindcă trebuie să obțin imposibilul.

JOHANNES :

Doamnă Elena Sturdza, nu veniți de
departe.
Știu. Din Valahia.

ELENA :

Domnule Kajony, dacă știți, atunci...

JOHANNES :

Si ce ne desparte ?
Doar numele meu ! ? Dar
pentru numele lui Dumnezeu,
sunt tot român !

ELENA :

Atunci, ai inimă și înțelege că e
o chestiune de viață și moarte.
(Iși impunează mănuile înspăimîntată.)
De n-ar fi de moarte...
(Iși lovește de cîteva ori gura cu palma.)
Să nu cobesc...

JOHANNES :

Rogu-vă, să vă ajut !

ELENA :

M-ai ajutat însoțindu-mă.
Fără să o cer.

JOHANNES

(șoptind) :

Am eu nevoie să vă ajut. Ca o
răscumpărare.

Știu eu prea bine de ce. Rogu-vă...
(Pune un genunchi în podea. Elena aruncă
repede mănușile la picioarele sale. Unul
din ofițeri, cu ochii la ingenunchiat, duce
mîna paravan la gură, aplecindu-se spre
celălalt spre a șopti ceva.)

ELENA :

Si evadătă mănușă, domnule.
Merci beaucoup.

(Ofițerul tușește ușor, cu palma la gură.)

ELENA :

M-ai ajutat destul.

Oh, lasă-mă singură, acumă !

JOHANNES :

Pronia cercasă mi-a hărăzit
ca o nobilă copilă austriacă
să-mi fie protecțoare,
de cînd i-am dedicat o lungă poemă
și și-a agrățat hîrtiile mele de cercei —
o, nu văd nimic devenit de ris ! —
zicindu-mi că-i pot cere orice.

Si ar fi în stare...

Nu e blajină, dar e neștiutoare.

Îmi tremură genunchi-n față ei...

Nu-mi fac visuri, doamnă Sturdza.

Știu că zadarnic i-aș cere ceva
pentru mine...

Poate-i norocul dumneavoastră...
Şi-n timpul săstării de trei săptămâni
n-ati izbutit să faceți — căci pași să fie
înă dincolo de ușă ?
Nu-i drept !

ELENA :

Dominule... domnule,
vorbind același limbă ? !
Dacă-i aşa...

JOHANNES
(intrerupind-o) :

Puteam spune orice.
(Arată spre ofițeri.)
N-or să priceapă nimic.

ELENA :

Cu atât mai bine pentru dumneata.

JOHANNES :

Ce sunt eu, atunci,
fiindcă vă temeți pentru mine...
aşa-i că, în şagă ?
Atunci sunt un nimicenca ?
De ce vreţi
să intrați la principale,
n-am întrebăt !
Nici nu vreau să ştiu !
Dar pot afla fiindcă sunt și neamț.
Cel puțin la atât îmi poate folosi...
Dar la ce bun să respingeți
oferta unui fost român
cind poate nici aşa
n-o să faceți mare brînză...
Chiar să fie o bucurie
pentru mine că
numă un nimicenca cu nume
nemijescare să vă cîştigă
înă dumînică...
(Elena Sturdza se ridică hotărâtă în picioare și se îndreaptă spre ușă păzită de cei doi ofițeri. Johannes, vorbind în urmă ei.)
...de la protecțoarea mea
favoarea de care e musai nevoie ! ?

ELENA :

Să-mi spună mai întâi domnul Secretar
gubernial de Transilvania
că mi-a fost respins apelul.
(Se oprește în fața ușii.)

JOHANNES :

Doamna ar dori domnului Secretar
să-i poată vorbi.
Doar o întrebare.
(Ofițerii se privesc între ei și zîmbesc
amuzanți.)

UN OFITER :

Dar e plecat de o zi !
(Elena Sturdza se întoarce, păsește șovaniitor, se oprește nemîscată, trage aer în piept din suspin în suspin și-si acoperă ochii cu palmele.)

JOHANNES :

Iar nobila copilă este nepoata
Excelenței-sale domnului general
Puchner.

ELENA :

Cine ?

(Johannes tace.)

Bine. Accept.

JOHANNES :

Deci :
nu știu ce se vede
pe românește, cînd stații
cu ochii închiși,
dar nemîștește eu nu
vîd decit ce ar fi bine
să se întîmple...

(Se concentreză. Iși acoperă ochii cu degetele. Brusc luminile scenei se sting.)

Vezi binevoi a sta în anticameră
și numai la nevoie vezi intră la
nobila noastră.

Să nu vă sperie dacă aruncă în mine
cu co nimerește. Așa e, în general,
o fecioară nobilă și nestruitoare...

(Se aprinde lumina. Decorul : un șemineu
în care pilpîie slab focul. În fața lui, în
partea opusă, un recamier pe care stă
Adelmuze, tolânată, așteptând să fie îmbrăcată.
În fundal, un paravan, de după care
Slujnică aduce rochia, pantosii și celealte,
În prim plan, Elena stă în picioare, încordată, finindu-și ochii acoperiți cu palmele.)

JOHANNES :

Iată neasențuita favoare
pe care v-o cer,
nobila și generoasă domnășă...

ADELMUZE :

Și ce vrea bătrîna mamă ?

JOHANNES :

Vrea să-si revadă fiul bolnav
care e departe de dînsa.

ADELMUZE :

Si ce vrea fiul ?

JOHANNES :

Să vină să stea în acest oraș.

ADELMUZE

(către Slujnică) :

Să mă piepteni.

(Către Johannes.)

Azi nu mă simt în apele mele. Știi ?

Chiar am tușit puțin !

JOHANNES :

Vai, de-atî și ce rău îmi pare...

ADELMUZE :

Să vină să stea

bătrîna — unde vrea...

JOHANNES :

Dar, pentru aceasta e nevoie
de un Ausweiss, o liberă trecere
la Alteța-sa, printul nostru Folix,
care să acorde bunăvoie...

ADELMUZE :

E vorba cumva de dumneata ?

JOHANNES :

Oh, nobilă și gingășă domnășă,
maica moa a murit
de multișor ; sunt 7 ani de-atăunci.

ADELMUZE :

Mai bine...

JOHANNES :

Oh, doamnă, desigur, nu știu eu vorbi
nemîștește

sau atî spus : mai bine ?
În ce sens ?

ADELMUZE :

Si fiul acela probabil că strigă
înlăcrimat în noptile negre.
Ai, Mutti, Mutti...

JOHANNES :

Oh, îngerească domniță.
ce mult înseamnă pentru un jude bărbat
mama !

Ce sfintă icoană e chipul ei
într-un suflet curat !

ADELMUZE :

Oh, Johannes, de ce
mă fac să lăurișez
gindindu-mă la mama mea ?

JOHANNES :

Vai, domniță, vai, ce-am făcut ?
Pingeți ? Suspirați ?

Dar n-am vrut ! Toamă astă n-am vrut !...
(Râmine abătut, cu fruntea plecată. Adelmuze îi întoarce brusc spatele lui Johannes ; umerii i se cutremură spasmodic. Slujnică, dind din măni a lehamite, se apropie repepe, trințește enervată trepiedul de fier care susține o cutie cu mangal incins și scoate din flăcări un drot fierbinte. Cu drotul într-o mină se aşază în cet, sfîrșită, la spatele Adelmuzei. Dîn paravanul aflat în fundul scenei, se deschide o ușă după el.)

BĂTRINA :

Mon prince ! Mon prince !
(Bărbatul reintră repepe, trințind ușa după el.)

BĂTRINA :

Stricato ! Lasă-mi-l ! E al meu !

ADELMUZE :

Doamnă mamă,
jură că-l iubești intens
și îl cedezi.

BĂTRINA :

Asta ai învățat la școala de maici ?

JOHANNES :

Vă rog, spuneți-mi
dacă am fost un ingrat !

ADELMUZE

(sec) :

Da !

(Johannes, cu ochii în tavan, muncit de
regrete.)

BĂTRINA

(cître paravan) :

Oh, Dumnezeule, stricato, postim !

Jur ! Jur ! Jur !

ADELMUZE :

Și totu ce zice ?

BĂTRINA :

Nu pune întrebări prostești !

Tu de ce tacă,

mon amour ?

ADELMUZE :

Zice că ai varice

care se văd cum ridici cămașa.

Asta imi șoptește !

Că nu mai ești drăgușa

de acum cînd am !

(Bătrina doamnă mamă zvînește din tot
trupul și icnește năucită, scurt și ascușit :
„hol !“)

JOHANNES :

O, dumnezeiască domniță,

ce prost mai sunt !

Vai mie !

V-am răscotit dureroasele aducerii-aminte
ale clipei ultimei despărțiri...
(Bătrina doamnă mamă icnește ascușit,
încă o dată.)

BĂTRINA :

Hoh ! ! Neraușinato !

Mă exilze ! Te părăsește !

Să nu-ți mai văd mutra niciodată.

Ești o desfrinată și, și, și o...

(Iese. Convulsile Adelmuzei se transformă
în cascădă de ris.)

JOHANNES :

Rideți ?

ADELMUZE

(se întoarce rîzind dezlănțuit) :

Nu de dumneata, te asigur...
mi-am adus aminte de ceva...

(Câtre Slujnică.)

Hai, odată !

(Slujnică se ridică și-i trece repepe în
spate unde-i înfășoară șuvîtele de păr pe
drot.)

Și zici dumneata că el,
fiul, că vrea și el
să o vadă pe mama sa ?

JOHANNES :

Dar cum altminteri, prea gîngășă domniță !

ADELMUZE :

Și nu-mi ascunzi nimic ?

JOHANNES :

Poate, ce nu știu eu încă !

Dar ce poate să rău în iubirea față de
mamă ?

(Intră un general bătrân. Slujnică se întoarce și-i face o scurtă reverență.)

ADELMUZE :

Ah ! Iar mi-ai ars piclea capului !

Timpito !

(Cu pași rare, Generalul se îndreaptă către
fereastră și întorcind spatele tuturor, pri-
vește peisajul. Așa râmine toată scena.)

Unchiule !

(Câtre Johannes.)

Întoarce-mă !

(Johannes întoarce încet recamierul. Sluj-
nică se învîrte și înind drotul cu o șuvîșă
din părul Adelmuzei înășurat pe el.)

Ce ai zice dacă î-a spune

că am dormit foarte hîne

cu el în patul meu ?

(Johannes face semne desperate de negare către spatele Generalului.)

GENERALUL :

Și sper că nu este austriac.

(Adelmuze tace.)

Sper că nu este nici maghiar.

(Adelmuze tace.)

Sper că nu ai ajuns în asemenea hal să-ți alegi ca distrație un român !

ADELMUZE :

Prea tîrziu să-mi recomanzi ceva mai de soi.

GENERALUL :

Și ne astăzi incarturuiți la Sibiu.

în casa domnului von Brukenthal.

nu la Viena. Iar ai uitat !

ADELMUZE :

Dumneata și minte, întotdeauna, neșențialul.

GENERALUL :

Și, oricum, nu ai salutat cum se cuvine intrarea mea aici.

ADELMUZE :

Mes hommages, dragă unchiule Puch !

GENERALUL :

Siretenia ta ascunde ceva.

ADELMUZE :

Nu-mi spui pe nume, unchiule ?

GENERALUL :

Și, de ce ?

ADELMUZE :

Că să știi eu sigur, sigur

că faci uitat

pe birou un Ausweiss semnat.

GENERALUL :

Șicane amoroase ori politice ?

ADELMUZE

(o înbrîncește pe Slujnică și se întoarce brusc spre Johannes, pentru o clipă) :

Nici una, nici alta. E pentru o babă — maica mă-si de treabă !

GENERALUL :

Injuri românește, după cîte observ.

ADELMUZE :

E mai picant. Nu uita, da ?

GENERALUL :

Adelmuze. Și vreau, Adelmuze.

să fiu mai... înăcar să nu mai aud...

ADELMUZE :

De ce nu te uiți la mine ?

Fiindcă semăn cu mama la buze ?

(Generalul, fără să-i arunce nepoatei nici o privire, ieșe. Adelmuze către Slujnică.)

Du-te și adu hîrtia.

(Slujnică ieșe. Tâcere. Adelmuze privește focul aproape stins din șemineu. Se ridică leneș, se îndreaptă către el și lent începe să-și ridică rochia dezgolindu-și gleznele, genunchii în fața focului.)

Mi-e frig.

Ei, Johannes, poetuțul meu.

nu spui nimic ?

Nu-mi mulțumești ?

(Rochia se ridică mai sus de genunchi.)

JOHANNES :

Oh, prea frumoasă domniță,
ce să zic...
sint uimît, încintat, umilit...

(Pune ochii în pămînt. Slujnica apare cu hîrtia. Se apropijește și i-o strecoară. Adelmuzei între degetele uneia din mîini, cu care continuă să ridice poalele, în fața focului, pînă mai sus de ombilic. Slujnica ieșe tirind după ea vraful de rochii aduse.)

ADELMUZE :

Mi-e frig, să auzit ?

Să pui lemne pe foc
și să mi te uiți în ochi.

(Johannes stă țepări cu ochii în pămînt.)

Dacă nu, mă tem
că va trebui să atingem flacăra
cu hîrtia asta.

(Johannes cade în genuinchi și, așa, pășește spre șemineu, ținîndu-și palma paravîn în dreptul ochilor, spre a nu vedea, cind pune lemnul pe foc, picioarele atât de pînă sus dezgolite.)

ADELMUZE :

Ei, hai !

Ia hîrtia.

(Cu multe precauții și ocolisuri de privire, Johannes își se uită Adelmuzei în ochi și îndrîznește să ia hîrtia. Gîsile. Gîsile.)

Achtung ! Să nu ieșe foc !

(Dă drumul poalelor rochiei să cadă pînă în podea.)

Pleacă acum. Ai obținut
ce ai vrut. Du hîrtia.

Te așteaptă nobila doamnă cu spinarea dreaptă — țeapăna de încordare.

(Johannes face temenele și se retrage.)

A doua oară să nu mai îndrîznești

să-mi ceri...

cum să-ți zic cu ție, băioțe, că ești ?

Un prost făță de muieri

sau servitor parșiv ?

JOHANNES :

Sint... sint întocmai cîmin vă face plăcere...

ADELMUZE

(ii face semn cu mina să iasă) :

Vezi ce bună sint ?

Iți dau voie să faci un pic de politică antihabzburgică...

Iar ou să sint complice — ah !

Iar m-am întepat într-un ac —
pentru salvarea unui anărît de valah...

Credelai că nu știam ?

(Johannes deschide gura, stupefiat.)

Dă-i repede hîrtia

să se smioreăte în ea...

JOHANNES

(iese și întrinde hîrtia Elenei Sturdza) :

Luat-o, doamnă !

De-ați săi ce mi-a fost dat ochilor
să văd...

Dumnezeu să ne binecuvînteze...
Nu-mi mulțumiți dumneavoastră...
Să zică într-o zi toți români la unison
danke schön...
doar astăzi...

ADEL MUZE

(se întinde pe recamier) :

Johannes ! Johannes ! Înapoi
la recamier !

Impingo focul mai spre noi...

(Johannes aleargă și impinge recamierul
către șemineu, care, la rindul lui, se retrage pînă cînd îes complet din scenă.
Elena Sturdza rămîne singură în scenă
goală. Vorbește cu sine, coborâtă în gânduri sale. Izbuinește în plină față.
Ausweiss-ul în dreptul ochilor.)

ELENA :

În sfîrșit, voi auzi

spunându-mi-se —

(inchide ochii)

probabil solemn.

(Apare un Inalt Funcționar care vorbește solemn. Replicile pe care le spun personajele imaginare pot fi tot timpul minunate de buzele Elenei Sturdza.)

INALTUL FUNCTIONAR :

Luminăția-să principele Felix
binevoiește și primi în audiență.

ELENA :

Aici va trebui o reverență
reținută... să vedem cătă reținută...
să nu mă împiedică în amănunte...
sau să mă împiedică...?

(O altă apariție — alt Inalt Funcționar
se apropie de ea și-i vorbește rar și confidențial.)

ALT INALT FUNCTIONAR :

Vă se recomandă...

ELENA

(din încordare își șterge o întrebare spontană) :

Mă va ţine în picioare
sau mi se va oferi loc ?
După asta am să stiu dacă
am sau nu am noroc...

ALT INALT FUNCTIONAR :

Să fiți în exprimarea de motive
concisă și expresivă.

ELENA :

Expressiv !...

(Cu un uriaș efort de a fi convingătoare.)

Luminăție-sale
principelui Felix von Schwarzenberg
adresez rugămintea —

în numele regulii morale a întrajutoruirii —
de a acorda lui Nicolae Bălcescu
permisiunea de a locui în Transilvania,
pînă în ziua cînd i se va îngădui
să se întoarcă în Muntenia.

Pe astă trebuie apăsat
într-un anume fel —
pînă în ziua cînd va fi
să se întoarcă acasă...
sau mai aşa ? — Doar
pînă ce va
să se întoarcă...
Sî după aia, mă aştepă la
hărțuială...

ALT INALT FUNCTIONAR :

E cumva vorba de individul expulzat
din Muntenia ?

ELENA :

Nîște nefericite împrejurări l-au pus
în această situație regretabilă.

ALT INALT :

Ce fel de împrejurări, doamna Sturdza ?

ELENA :

Dacă nu arăta ca picată din cer ?

(Adresindu-se închipuitului oficial.)

Sunt doar femeie, ce știu eu să vă spun ?

Își vor da coate și vor rde.

(În jur, asistența imaginată de Elena
Sturdza murmură, își șoptește la ureche și
ride enervant.)

Asta n-ar conta.

Trebuie să-i înduplec.

la să fac să le pară

tot ce să întămpină în Muntenia

că nu valorează nici o para chioară !

(Asistența revine în poziția de ascultare
atentă a Elenei, care se poartă ca și cum
s-ar afla în audiență.)

Luminăția-voastră !

Excelența-sa domnul

general conte Duhamel

a venit repede-repede, de-a dreptul
foarte repede, cu trupele sale

de muscali

să vadă cum întămpină

românii trupele turcești

la intrarea în București.

Asta e împrejurarea...

ALT INALT :

Doamna, întrebarea noastră
era foarte exactă...

ELENA

(dă din mină vînd să șteargă pauza ; reia
replica și o continuă zîmbind cu subînțeles.
Bagatelizind situația) :

Sincer vorbind,
și trupele de muscali
chemate în Transilvania în războiul
cu Ungaria au pricinuit
neplăceri.

Pe care le cunoașteți foarte bine.

ALT INALT :

E o afirmație lipsită — cel puțin —
de politețe !

ELENA :

Eu sunt vinovată —
fiindcă mi-am zis —
de vreme ce ei sunt pricina
expulzării lui Bălcescu,
probabil s-au mai întămpinat
și prin alte locuri
ascunse...

De-așă ști ce bucuroasă sunt
fiindcă din mustrăurile Excelențelor-voastre
rezultă că nu-i aşa deloc !
Însămăță pot spera
să aprobați cererea de grătiere
chiar dacă...

ALT INALT :

Chiar dacă ?

ELENA :

Trebuia să tac, Dumnezeule !
Va trebui să știu să mă opresc...
(*Cochetind rigid cu Inaltul funcționar.*)
Chiar dacă nu știu cui
n-o să-i plăce !
Nu. Asta i-ar face din nou bănuitor ;
m-ar putea întreba...

ALT INALT :

Chiar nu știu cui ?

ELENA :

Să incerc să ghiceesc ?
Ce altceva să-i răspund ?

ACELAȘI INALT

(către Elena, care scutură din cap panicată la gîndul celor provocate de replicile date propriului ei întrăbări imaginat) :

Nici măcar nu bănuîști cui ?

ELENA :

Asta ar însemna
să bănuiesc mai întii
că puternicului imperiu
i-ar fi teamă de cineva
și ar fi o regretabilă gafă,
nu-i aşa ?
Tot nu-i bine...
tot nu-i bine.

(*Asistența imaginată se joacă intrigată.*)

Oh, Nicule, de-ăi fi aici
ai și să-mi spui cum să continu...
măncure, în atâtă încileță politică
De nu și-ar fi bolnavi plâmînii...
Dar cîte-s cum trebuie să fie...
Să uite cum rog eu pentru tine stăpinii.
(*Se dezmetește pentru o clipă.*)

ALT INALT :

Bălcescu e cumva același care a intrat
în Imperiul nostru, clandestin,
unde a stat — cît a stat ?

ALT INALT :

Arăzape un an !

ELENA

(categorică) :

Intr-adevăr, a fost compromis în urma
evenimentelor războiului din Ungaria ;
este însă un om de onoare, pe al cărui
cuvint se poate conta.

ALT INALT :

Nu ne este prea clară, doamnă
contesă Sturdza...

ELENA

(tresare, iluminată de speranță) :

Sigur că da ! Uitam !

Prezența mea și rangul meu în față
Luminăției-voastre —
sper, trebuie să se țină escama —
este încă o asigurare, desigur, inutilă.
precum că pe cuvintul lui se poate conta !
(*Risetele asistenței.*)

ALT INALT :

...căre este rațiunea apelului
către noi ?

ELENA :

Omenescă rațiune
de a-și îmbrățișa mama
prea în vîrstă pentru a face
o călătorie lungă.
(*Lăcrimează.*)

ALT INALT :

De ce ne cereti nouă ceea ce
nu vor să-i dea ai lui ?

ELENA :

Asta e... numai asta de n-ați întreba...
De-ați ști că acest Bălcescu
e bolnav —
bolnav de fizică...

ALT INALT :

E regretabil, dar în Transilvania
sunt multe ploi !
(*Risete.*)

ELENA :

Mai eu blindete vine moartea să mi-i ia
pe ai noștri, cînd se află printre noi...
nu-i omenească, Excelență,
simțirea asta ?
(*Pentru cîteva secunde, asistența imaginată de Elena duce batistele la ochi, emoționată.*)

ALT INALT :

Să-l ierte mai întii guvernul valah.

ELENA :

Domnitorul Barbu Știrbei nu vrea.

ALT INALT :

De ce ? Doar e al românilor ? !

ELENA :

Cine, Excelență ?

ALT INALT :

Guvernul.

TOȚI INALȚII

(in cor) :

Guvernul !

ELENA

(răbufneste) :

Nu pentru asemenea răspuns
m-am adresat înălțimii voastre !

ALT INALT :

Adică, doamnă, dumneavoastră
vreți să puneti și întrebări —
ceea ce n-ar fi cazul —
și să ne spuneti și răspunsurile
pe care să vi le dăm ? !
Nu-i cam mult, oare ?
(*Cei imaginați și intorc spatele și se dezvoltă în fundal.*)

ELENA :

Doamnic, ce-mi trece prin minte...
Ce-ar fi să spun ?

Primii-l, Excelență, cu brațele
deschise, e un periculos clasa-ntia —
nici n-ajunge bine la domiciliul fortat
că românii se și ridică să pună mâna pe
arme
și vă treziți c-o revoluție cum nici
n-ați visat !

Nicule, Bălcescule, în ce istorie

ai intrat ! ...

Ai tu te slungă...

Cei din jur te ocolește...

Și nu vor să te mai

bage în seamă...

Îndeă, frate dragă, în politică

nu merge ca-n revoluție să sari peste cal —
să cucerești cu toptanul. Nu ! Nu !

Nu cu toptanul. Cu țărăita —
mai na și tie — mai treacă anul —
mai na și mie...
(*Își frântă mîinile desperată.*)

Poate niște lacrimi în ochi
totuși,
parcă ar putea să le apară —
așa cum cu credință —
dar numai dacă...
(*O scutură un ușor tremur.*)

Trebuie să li se facă pielea
ca de găină și lor...
Stiu eu cătă frică începe
și în pielea politicienilor...
Nu-i vor da grațierea din bunătate,
ci doar dacă o să-i linștească
vestea că și mama și fiul
vor să se sfîrsească
împreună, dar în singurătate.

(Stringe pumnii și-si încordează trupul.
Perejii brusc se mișcă și configorează sala
de audiențe. Cîșiva înalți funcționari
— ultimul este Pupak — pășesc în
diferență față de prezența Elena Sturdza,
vorbesc între ei, cu voce coborite, se răspindesc într-o anumită ordine cu față spre
laterală stîngă a scenei, tușind convențional,
așa cum se obișnuiește înaintea ori-
cărui ceremonial. Elena se întoarce și ca
cu față către aceeași direcție cu a celor
alătri. Deodată, după cîteva clipe de tăcere,
funcționarii fac o reverență gravă. Un alt
Inalt funcționar — Purtătorul *adică* de cu-
vint — așezat cu spatele spre public.)

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Luminăția-sa Felix von Schwarzenberg,
prințipe cancelar al Casei și Statului
Habsburgic
binevoiește a vă primi în audiență.

(Elena Sturdza face o plecăciune adinecă.
Iși îndreaptă spinarea și că din supră
efort își stăpînește tremurul, tamponindu-și
pumnii în dreptul stomacului.)

INALTUL :

La cerere pe care Excelența-voastră
principesa Elena Sturdza o adresență
Luminăției-sale principelui cancelar
în ceea ce privește grațierea — și
celealte —
a numitului Nicolae Bălceseu, răspunsul
socotit irevocabil și fără drept
de recurs este :

nu.

ELENA

(parcă nu a auzit răspunsul primit) :

Exact... atât...

Vor să se sfîrsească
mama și fiu în singurătate.

(Din suita asistenților, după o pauză,
î se răspunde, categoric.)

ALT INALT :

Nein.

ELENA :

In jurul lui, doar mama și grădina.
Nu poate să mai vorbească.

ALT INALT :

Nicht.

ELENA :

Iar zina o să roage în gînd lumina
să nu-l părăsească.

ALT INALT

(ducînd nuna la frunte, la inimă și la stomac) :

Mitto !

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Audiența sa terminal,

(Elena rămîne nevinicătă. Inalți funcțio-
nari fac o reverență solemnă, așteaptă
cîteva momente ceremonioși, apoi rup rînd-
durile, se întorc spre Elena și o privesc
însînț.)

PRIMUL INALT :

Doamna cunoște artă
de a lăsa o impresie foarte bună.
E atât de indiferentă față de
răspunsul primit încât ai crede
că e o femeie domnă.

AL DOILEA INALT :

Ei, da, dragul meu,
națiunilor astora mici
li se tot înfundă mereu
așa că nu mai au nimic de pierdut
deci sunt mindre și după...

AL TREILEA INALT :

Mai rămîne în Viena ?

(Pupak nu o scapă din ochii pe Elena.)
Domnule Pupak !

PUPAK :

Conform vizei din pașaport
cîteva zile doar.

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Mi-ar fi plăcut să o văd
altelecumva...

AL TREILEA INALT :

Și ce va face, nu știi ?

PUPAK :

Nu va reuși
nici o întîlnire susținătoare.

AL DOILEA INALT :

Unști pe pielea goală cu mierca
speranțelor revoluționare,
tăvălită otovă în fulgi de găină roșcată
și tipind !

(Inalți funcționari izbucnesc în ris. Elena
desfășoară fulgerător o căsară tricoloră și
vorbește calm. Risetele amuțesc.)

ELENA :

Să piară tiranii. Dacă nu azi —
mîine și tot o să piară.

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Oricum, dar no așa !

(Inalți funcționari nu dau atenție gestului
Elenei, ca și cum nu ar fi fost făcut.
Elena strînge în sul căsară pășind absent
și rar. Pupak, la cîșiva pozi în urmă, o
urmărește strîns.)

AL DOILEA INALT :

Oh, domnilor, și ce-i că mersul asta ?
Doar n-o poartă nimică în triumf !

PRIMUL INALT :

Jocă, ce vreți, joacă
după toate regulile astăzile în uz.
Ce altceva să facă ?

Se vede că acest refuz

era mai mult decit bănuit
la ea în jară.

PURTATORUL DE CUVINT :

Ce-ar fi dacă m-aș juca
un pic franțuzește cu ea ?
(Se apropie de Elena și i se adresează
vorbind tare și privind la ceilalți funcțio-
nari.)

Chère madame,

e regretabil că indezirabilul nostru
n-a săvîrșit nici un atentat.
Ori măcar să li proferat vreo amenințare.
(Elena se oprește din mers și privește
fetele Inalților funcționari.)

PURTATORUL DE CUVINT :

Sper că înțelegeți, nu-i așa ?
La adresa cuiva — a oricui —
nu neapărăt la adresa împăratului.
(Elena aproba din cap, mecanic.)
Atunci era un fapt cert
și bine delimitat. Împăratul putea visa
că e creștinește să-l grățieze.
În timp ce delictul politic...

Stăji bine ce înseamnă și fără să explic...

AL DOILEA INALT :

Mulți dintre conaționalii
acesteia
chiar s-au obișnuit cu gândul
că le vine repede
să lor rindul...
S-au obișnuit cu bita.

PURTATORUL DE CUVINT (spire ceilalți, peste umăr) :

O, și de-ar fi doar atât !

AL TREILEA INALT :

Adică noi dăm în ei
și tot noi obosim ?
Nu e logic... Chiar și madame
gîndește
că o înfrângere e toluș o victorie ?
Ar fi amuzant. Zău că da !

PRIMUL INALT :

Recunoașteți că e apetisantă
cum stă așa... foarte...
foarte stăpînă pe nimicuri.
(Mincăză citeva din gesturile Elenei.)
Ce armă splendidă e grățierca...
Paradoxal, nu ? !
E păcat să acordăm atâtă atenție
ăluia, care și-așa... en fin.
și astă numai ca să o supărăm
pe doamna !
(Pupak își împreunează degetele mîinilor
sub burta și își mișcă policarii.)

PUPAK :

Nu putem fi generoși
cu persoane pe care nu le putem
controla.

PRIMUL INALT :

Probabil că așa vom face
numai cu protestatarii
și revoluționarii din interior.
(Ceilalți îl privesc în tăcere.)
Să arătăm și le dăm drumul -
aproape imediat. De mai multe ori.
Pînă cînd îi susținează ai lor.

AL DOILEA INALT :

Prea subtil, domnul meu, prea subtil !

Trebuiesc...

(Tie aerul cu mină, energetic și se plimbă
nervos și incertătă.)

PURTATORUL DE CUVINT :

Dar nu în sunet de fanfare !

PUPAK :

Domnilor, madame
a treștrît cînd a auzit
cuvîntul grățiere.

(Primul și al treilea Inalt izburnesc în ris.)

PURTATORUL DE CUVINT

(către Elena) :

E, într-adevăr, regretabil și pentru
cel care se plimbă agitat.

(Al doilea Inalt se oprește mirat.)

Nu vă puteți închipui că trist i-a
fost dat să fie — și chiar era —
cînd a aflat că numai condamnaților
politici răscuți în Austria
li se acordă grățiera.

(Elena privește negru la cei din jur.)

AL DOILEA INALT :

Toate miciile națiuni privește la noi cu ură
și cu ciudă.

PRIMUL INALT :

Dar, în același timp, sunt foarte curioase
și interesate
de felul cum le tratăm conștienții...
Ma chère comtesse, pentru protejatul
vostru...

AL TREILEA INALT :

Însărcină-o puțin ! Wunderbar...

PRIMUL INALT :

Dimpotrivă.

(Către Elena.)

Situația, pot spune că este neașteptată
de favorabilă. Totuși.

PUPAK

(către Primul, cu ton de avertisment) :

Că persoană periculoasă
încă ne mai interesează
pînă îl arestăm.

PRIMUL INALT

(nu reacționează. Tot către Elena) :

Efectul revoluției se stinge binîșor
și dacă azi mai trebuie cumva arestat,
trebuie născocit acum și un motiv.
Să nu e ușor.

ELENA :

Și răspunșul... Adică da...
A fost nu...

PRIMUL INALT :

Privind astfel situația
acum, înainte de plecare
aveți temeiul să fiți chiar voioasă.
Nu credeti ?

Nu — nu ! Nu-mi răspundeți.

Știu bine că așa e...

(Elena face o scurtă reverență și întoarce
spatele Inalților.)

TOTI :

La revedere, madame la comtesse.

AL TREILEA INALT :

Dar, bine-nțeleș.

nu neapărăt după o altă revoluție...

(Ies, Elena se îndreaptă precipitat către local unde a apărut camera unui hotel luxos — pat, covor moale pe jos, lavoarul și cana cu apă pe el etc. Pupak o urmărește îndepărtă.)

ELENA

(se smiorcă fără lacrimi) :

Doamne, ce sără minte e speranța!

Le e frică de tine,

tu știi?

Tu pricepi cum vine asta?

Nu îți se dă voie

să vînă unde t-ai fi și

mai peste mină.

(Răstoarnă involuntar cana cu apă pe covor.)

Ti-o fi și ție sete —

ia mai bine puțină lumină.

(Aproinde cîteva luminări.)

Ce să-ți ție ție de soare,

atâtia.

(Se descalță și merge cu ochii închiși, tî-

rindu-și talpile prin udatura de pe covor.

Din culise se apropiie discret Patronul ho-

telului.)

PATRONUL

(împinge covorul ud, se întoarce către Pupak, adresându-i-se indignat) :

Excelență, nu cred că dină

e o nobilă doamnă.

Priviți ce a făcut din covor!

Si aşa am dificultăți cu prea mulți

oaspeți veniți să o înțilnească!

Din pricina atât orfe triste

hotelul meu își pierde clientela...

(Pupak face semn să bată la ușa Elenei.

Patronul bate, Elena trezare violent.)

PUPAK :

Intr-o capitală civilizată,

intenția de a vă simți ca acasă —

în țară — nu este îngăduință.

Sperăm să apreciați remunțarea

de a vă impune tentativa de propagandă națională

și veți pleca imediat.

(Elena ieșe cu fruntea plecată.)

Nerușinată impertinentă —

vine să ceară azil politic,

tocmai cînd în provinciile românești

circulă aceleasi idei

de care se pling și guvernele din principate...

Idei intru totul cu ale exilatului.

INALȚII FUNCTIONARI

(cor) :

Sigur nu săa intors clandestin în Imperiu?

PUPAK

(scărpindu-și barbetele) :

E adevărat. Doar bănuim că a încercat.

În schimb suntem siguri că n-a reușit.

ACTUL al IV-lea

Același decor ca în actul I. Confidenții își seriu răpoartele ținând hîrtiile pe genunchi sau rezemindu-le pe pereti, pe scaune, etc. Bonifatz urmărește scena. Apar Von Bach, Consilierul care se opresc tăcuți. Pupak se ridică de la pupitrul său și bate căciulele. Confidenții își ridică privirile spre noii veniți și rămân nemîșcați. Bonifatz se întoarce intrigat.

BONIFATZ

(uluit) :

Von Bach?

CONSILIERUL :

Pentru subalterni numai.

Excelență să, domnul ministru de interne

Von Bach.

PUPAK

(evacuează confidenții în anticameră) :

Mai repede... mai repede... mai repede...

Acolo... acolo... aeolo... aeolo.

BONIFATZ :

Răniți afară, la ordinele mele,
domnule Pupak.

(Pupak așeză un scaun în spatele lui
Von Bach și îl privește fix. Confidenții
din anticameră se țoiese pe locurile lor
și și dreg vocile, pentru a putea privi mai

bine : vor urmări spectacolul, ca și cind
n-ar auzi replicile : reacționează numai la
ceea ce poate fi considerat amuzant din
ce se vede.)

Domnule Pupak !

VON BACH :

Mai înainte de toate să aflăm
de ce, neînțărat, individul Bălcescu.

CONSILIERUL :

Să nu ne spun că
motivul e ordinea alfabetică
de pe lista exilatilor români. Adică
Bălceseu, Brătianu, Golescu, und so weiter...

BONIFATZ :

Pentru că se arată a fi sinucigaș.

Excelență : iar în al doilea rind...

(*Von Bach se ridică în picioare și-și împreunează miinile sub centură.*)

VON BACH :

Sper că vorbim serios, domnule Bonifatz !
(*Consilierul sare de pe scaun. Confidenții izbucnesc în ris.*)

CONSILIERUL :

Doar nu-l păziți să nu-și ia viața ! ?

BONIFATZ

(ostentativ, adresindu-se numai ministrului) :

Nu putem renunța la a fiine strins,
sub urmărire,
o persoană ce nu cunoaște limite
și căruia nu-i e teamă de consecințe !

CONSILIERUL :

Toți sunt la fel — eminent
de impertinență ! Toți ! Fără excepție !

BONIFATZ

(intrerupind) :

Nu cred că putea să-l imite
un alt instigator revoluționar valah,
adică să intre clandestin în Imperiu,
prin Transilvania, Ja Români,
să meargă la Pesta și Seghedin,
chiar să treacă pe aici prin Viena...

VON BACH

(ridică indexul și bărbia. Bonifatz se întrebufope) :

Domnule Consilier, notează.

(*Confidenții ridică și ei indexurile și bărbile.*)

Trebuiu izolați români de la noi,
de cei din afară.

Orici de sever.

(*Coborâră indexul și-și împreunează miinile sub centură.*)

BONIFATZ :

...să agite spiritele în favoarea
unor legioni românești independente,
stîndu-se urmărit
și astă în plin război cu Ungaria,
deci sub drastica lege marșală a anului
'48 !

PUPAK :

Dacă azi nu-i acorzi importanță,
un astfel de individ
nici nu mai există.

(*Confidenții coboară indexurile și bărbile.*)

VON BACH :

Iată care este opinia altor fideli.
Chiar a subalternilor dumitale.

BONIFATZ :

Domnul Consilier cînd pune la îndoială
devotamentul meu,
înlesnind unui subaltern...

VON BACH

(intrerupe) :

Dacă împăratul este primul
servitor al statului,
(*Își mișcă policarul în chip de morișcă.*)
toți sătem servitorii devotați numai
împăratului !

(*Consilierul, Bonifatz și Pupak bat călcăile. Confidenții aplaudă.*)

Sătem dăspuși a verifica și aceasta,
în ceea ce te privește.

(*Bonifatz bate încă o dată din călcăile și pleacă scurt capul. Alt ropot de aplauze. Confidențele îi trimit bezele.*)

BONIFATZ :

Îndrăznesc să vă sugera
că ignorind ați un atare pericolos
înseamnă că Domnul Pupak a disprețuit
și ordinul expres pe care l-ați dat —
atunci — de suspendare urgentă
a sederii lui Bălcescu în Imperiu.

PUPAK :

Desejd o insinuare
atât de gravă.

VON BACH

(intrerupind) :

Încă nu ne interesează
justificările dumitale.
(*Către Bonifatz.*)

Ascult.

(*Se plimbă prin fața lui Bonifatz care face incrementări. Von Bach se oprește, aşteaptă, iar pornește, confidenții încep să murmură intrigări, din ce în ce mai sonor. Von Bach se oprește din plimbare în fața lui Bonifatz.)*

BONIFATZ :

Ce poate fi, Excelență,
mai inofensivă decât contemplarea
unui peisaj ?

Poate nici contemplarea lui Dumnezeu !

Ce poate vedea cineva,
privind oarece elemente ale naturii,
dacă nu strădăna divină spre frumusețe ?
Or acest Bălcescu pretinde că a vrăzut —
cocotat pe un munte în Transilvania —

nu stînci, nu cascadă,

ci un destin național.

(*Confidenții, instigați, se ridică în picioare
și punindu-și miinile streașină la ochi pri-
vesc spre publicul din sală.*)

BONIFATZ :

Are vedenii
pe care Je mărturisește extaziat, cum aşa :
„fusei fericiți a găsi acolo,
pe acele piscuri uriașe, de deasupra norilor,
o naționalitate, o...“

CONSILIERUL

(intrerupind) :

Domnule Bonifatz, nu ne pune
la încercare răbdarea. Te rog !
Și noi am cîtit și
nu luăm în considerare
strategia oratorie
care sporește înflumurarea unui populaționu
însemne numerice față de Imperiul nostru
și cel al Inaltei Porți !

BONIFATZ :

Pericolos este
că vede nu doar o națiune
ci și un stat român !

CONSILIERUL :

Ti se cere numai
să explici motivul
interesului dumitale, exagerat
și acum — la doi ani
după ce s-au potolit tulburările
revoluției —

pentru acest. Valah nomad
prin Europa.

BONIFATZ :

Un valah care
umbind din ușă în ușă
și explicind din guvern în guvern
încearcă să împingă în mod neuvincios
Europa și interesele ei
dincolo de Carpați !
(Confidenții iștive mustrător.)

VON BACH :

Ceea ce sperăm că nu se va petrece
în următoarele trei minute
căt mai durează audierea dumitale.
(Pupak juhilează ; nu mai știe cu degetele
carei mîini să se zbângue în barbete. Con-
fidenții îl aplaudă rîzind. Bonifatz pri-
vește să spre ministru.)

CONSILIERUL :

Nu putem îndrăzni a pune în balanță
Casa Imperială pe un taler, iar
pe celălalt, un ans turbulent.
Pînă a găsi jignitor, consider cel puțin
hilar
felul dumitale de a gîndi...

BONIFATZ,

(cu mina indică locul dintre el și ceilalți) :
Dacă îl avem acum în față noastră...

(Ministrul și Consilierul se privesc scurt
între ei. Bonifatz observă, tace brusc, pri-
vește fascinat locul arătat cu mâna.)

CONFIDENTII

(neliniștiți, ridicîndu-se în picioare) :

— El e ! Unde ? Unde ? Cine ?

Uite-l pe fugital din Orient !

Tot mai e viu ? Că doară

trebuia de mult să moară.

Dacă și morț e tot viu...

Las' că știu dinșii ce știu.

VON BACH :

Dumneata să duci lipsă,
domnule Bonifatz ?

BONIFATZ,

(își mușcă buzele) :

Da o să am avea în atenție
numai un însocrat partizan al ideii
naționale
așa cum sunt cu miile înscriși
pe fișele noastre,
n-ar merită atâtă efort,
dar acest Bălcescu —
și să amintesc mi-e neplăcut
pînă la enervare —,
dar Bălcescu a trăit dincolo
de anticamera iadului revoluționar
și sfidează îndrîorică
prestabilita ordine imperială
din Europa...
Prin intenția lui criminală
de a-i uni pe români din Principate
cu sîrbii și ungurii,
în Statele Unite ale Dunării...
Am spus că sfidează —
am fost indulgent —,
amenință și primejdivește
însuși teritoriul și existența
Imperiului Austro-Ungar !

PUPAK

(către Consilier) :

Jonglerie diplomatică ordinară.

A schimbat soarta speriatului
în specioare europeană.

Sugerez, a o considera
drept ofensă adusă împăratului.

CONSILIERUL :

Azi spunem
că a încreat, fără succu desigur,
să extindă războiul și dincolo de cele
cîteva provincii ale statului nostru.
Atât și nimic altceva !

BONIFATZ :

Că a lipsit en Bălceseu
să realizeze jocuriunca între trupole române
și armata rebelilor unguri ?

VON BACH

(ridicîndu-se) :

Suficient, domnule !

(Consilierul se ridică de pe scaun. Con-
fidenții se ridică zgomotoși în picioare, ca
la sfîrșitul unui spectacol. Von Bach se
așeză pe scaun. Confidenții se opresc în
espectativă, nedumeriți.)

A lipsit suficient !

Putem admite, în principiu,
sigur că da !

(Pupak privește neliniștit spre ministru și
spre Consilier. Confidenții arată cu de-
getul agitația lui Pupak.)

Inclinație spre sinucidere

este o expresie potrivită

pentru pericolosul amintit.

(Pupak se îndreaptă spre ministru.)

BONIFATZ :

Sunt extrem de încîntat
de generoasa Voastră apreciere.

CONSILIERUL :

Excelență, admirabil !

Din foarte multe puncte de vedere
e serioză decizia luată...

Atât pentru azi,

că mai ales pentru viitor.

E foarte sănătos și util

să-l considerăm un sinucigaș

scăpat...

(Von Bach ridică sprîncenele a mirare,
spre Consilier.)

VON BACH :

În loc, domnule Bonifatz !

CONSILIERUL :

Dor a scăpat Revoluția din mînă...

Altă armă nu vrea ?...

BONIFATZ :

Nici acum nu a renunțat !

Mai mulți confidenți raportează
printre altele și aceste vorbe ale lui

foarte frecvente :

Mai bine mor decât să... und so weiter.

CORUL CONFIDENTILOR :

am ținut minte door astăt :

ce și dorește el

ne dorim și noi cîteodată !

BONIFATZ :

Sau : mă sleiește aşteptarea.

De-aș avea o armă să mă bat

și să mor, ar fi cu mult mai bine.

CORUL CONFIDENTILOR :

Nu trăim și așa cu frica în spate ?
Chiar să avem arme,
ce să facem cu ele ?

Pîn' la urmă tot vor fi confiscate.

BONIFATZ :

O armă să mă bat
și să mor !

Am notat aceasta de două ori.

UN CONFIDENT :

Așa e ! A spus de două ori !

CONSILIERUL :

Excellență, prea multe
detalii despre aceeași persoană
pot ascunde alte scopuri
la fel de criminale...

CAMERISTA

(se roagă) :

Ah, doamne, mai fericește-mă
cu un client,
să mai cîștig ceva de pe urma lui,
cum a fost tîrnărul din Orient.
Am zis mai nimic despre el
și am scăpat de săracie-o lună !

CORUL :

Amin.

BONIFATZ :

Dar este exclus !

Excelență,

azi vă pot comunica
fericită concluzie emanată din rapoarte.
Dumnezeu ne răzbună !

Lumea se ferește de ei, iar
confidenții care-l pîndesc — și nu numai
pe Bâlcescu, pe toți ceilalți urmăriți
indiferent de naționalitate
provin tocmai din acea parte din societate,
în folosul căreia a fost născocita
deviză universală :
libertate, egalitate, fraternitate !

COCHIETA

(se repede indignată) :

Dumnealui vrea să se bată
cu burghezii și cu fîmpărați.
Adică de ce eu să n-ajung
o femeie bogată ; aşa că
că la mintea omului
că încep de azi să mă apăr,
fiindcă mîine o să lupte contra mea !

BONIFATZ :

Nu s-a întîmplat nimic din cîte
le-a promis deviza.

Or, ce poate mai rău să-l întărîste
pe un chibit în jocul de noroc
al revoluției

dacă să piardă miza,
cînd intră cu buzunarele
goale în joc !

UN CONFIDENT :

Dacă e să se schimbe
ceva pe lumea asta —
chiar dacă eu săn copoi —
se schimbă sau nu ?
(Confidenții dau din uimeri.)

E, atunci pentru d-alde noi
asta-i ocupația !

BONIFATZ :

Catastrofa e inevitabilă
pentru hărțuiți !

VON BACH :

Ai prea multă — să nu zicem
încredere să zicem siguranță
prea multă, în confidențele acestor
plebei unici ai poliției.

BONIFATZ :

Mulți ne-au adus
servicii extrem de prețioase.

VALJEȚUL

(panicat și patetic) :

Binevoiți a salva situația !
Foarte curind voi ieși compromis
în urma ultimelor informații furnizate.
Grăbiți scrisoarea de recomandare
către alțincineva din înalta societate !

BONIFATZ :

Rapoorte lor sunt extrem de exacte.
(*și predă cîteva dosare cu rapoarte.*)

VON BACH

(*îrunzărește dosarele intinsc de Bonifatz*) :

Domnule Consilier,
Cenzurii i se recomandă să nu permită
mai devreme de zece ani apariția
în gazetele românești a vreunui text
amintind de românii exilați,
ori aflați în afara Imperiului,
indiferent de pretext.

iar dintre români din Austro-Ungaria —
numai despre cei
cu verificate preocupări
strice literare, muzicale
ori religioase.

BONIFATZ :

Sper că-mi îngăduiți
să mențin rețeaua
de confidenții.

VON BACH :

Să-și vadă de treburile lor.
(Confidenții aclamă, topăie, dansează Oda
Bucuriei.)

VON BACH :

Desejura, tot cu discreție,
ca și pînă acum.
(In liniște și grăbiți, confidenții părăsesc
scena.)

PUPAK

(aproape în șoaptă) :

Dintre toți expulzații-propaganzi români,
și l-a ales pe acela
care este bolnav de plămîni.
Ce rațiune a avut să-și aleagă
un murîbund ambulant ?

CONSILIERUL :

Nu ne-ni spus niciodată
că preferatul dumitale
abia mai respiră !

PUPAK :

De aproape un an.
(Murmurat.)

Nu cumva pentru a face
din decesul timpuriu al acestuia
un merit al său ?

VON BACH :

Adevărat, domnule Pupak ?

CONSILIERUL : În acest fel de cazuri să urmărești un lucru care cu grec se întâmplă dintr-un loc în altul...

BONIFATZ :
Adică de la Istanbul spre Londra.
Să apoi spre Paris !
Să vă rog
nu-mi cereți tocmai mie
să-l protejez !

CONSILIERUL :
Da-da, nu-l cersem, dar
era mai onorabil să spui —
de la început — iar acum hărțuiesc
cel mai ușor,
spre a nu-i arăta destoinic.

BONIFATZ :
Glumiți, domnule Consilier.

CONSILIERUL :
Îl hărțuiește pe unul — bietul de el —,
care se roagă providenței
să fie amintată următoarea criză de tuse.

BONIFATZ :
Dacă ar auzi cum îl oceriți
n-ar mai spune tuturor
că i s-a acrăt de politică...

CONSILIERUL :
Să care — Domnule Bonifatz,
eu vorbesc acum —
și care ar pune la amanet
tot idealul lui național
pentru o lună-două
de sănătate...

BONIFATZ :
Greșești profund.
Avem suficiente citate
copiate din corespondența lui
care vă contrazic.
Oare să fi scris —
eu dispar, patria meu e veșnică —
adresindu-se în gînd excelenței voastre :
Însă-l să mă urmărească —
merit — sunt periculos ?

CONSILIERUL :
Să nu ne spui nouă —
sîntem oameni, știm ce este aceea
o rând și năpraznicile suferință —,
să nu ne spui nouă,
că urmăritul duințatle,
dacă ar ști că a doua zi
nu și mai bușnește singele pe gură.
n-ar renunța să mai crante
cu ocheanul
toate nemulțumirile din provinciile
populate de români.
De aproape, toate și apar
ca o luptă generață pentru...
care e deviza lor
domnule Pupak ?

PUPAK :
Liberitate, egalitate, unitate.

CONSILIERUL :
Da, ca în așa, ca în așa...
Bătrâni și bolnavii la pat
au tot felul de manii...

BONIFATZ :
Domnule ministru, sunt consemnat !

Mi se cere să-l tratez pe Bălcescu,
nu ca pe un înverșunat recidivist al
delictului politic numit subminarea solidarității
sușușilor

în jurul împăratului, ci —
de neînteleas pentru mine ! —
ca pe un om.

VON BACH :
Te invităm să nu exagerezi.

CONSILIERUL :
Întrucât e foarte bolnav,
atrăg atenția
că acest revoluționar cunoscut în Europa
nu mai este periculos.

BONIFATZ :
Tocmai fiindcă e foarte bolnav,
datoria mă îndemnă să atrăg atenția
că acest revoluționar cunoscut în Europa
este extrem de periculos !

VON BACH :
Constat că raționamentul —
în mod serios identic,
pînă la un punct —
de la ultimul punct vă desparte.

BONIFATZ :
E foarte bolnav ? Deci,
e foarte grăbit !
Presimt că moare.
Avem pînă acum trai dovezi în acest sens.
Ceea ce-l ucide este tocmai așteptarea.
A șnaiat, dar serie negru pe alb —
urmăriș alătura revoluției —
unitate și apoi independență națională.
Cîță vreme e încă viu,
orică nușcare o va face
este pentru noi o amănătură
despre ceea ce vor încerca alții,
următorii,
ceva mai urzit.

VON BACH :
Ce-re revoluțiile astăzi ale lui ?
Doar nu
eclipse de soare previzibile
pe zeci de ani !
(*Consilierul izbucnește în ris. Pupak îl imită.*)

BONIFATZ :
Extrem de adevarat, Excelență,
dar un sinucigaș în stare de o asemenea
uitare de sine
poate stîrni revoluția,
numai umblind prin Transilvania,
străvezi ea o statie
și șoptind în românește —
citez foarte exact —
„în zădar veți ingenunchia
și vă veți ruga pe la porțile împăratilor,
pe la ușile ministrilor lor...“
O instigație atât de abstractă
va suna altfel, acolo unde, în 849,
românii de sex masculin
au fost spinzurați,
ori înjunghiați pe la spate,
în timp ce erau obligați
să cînte : „Deșteaptă-te române“ !
Este un sinucigaș extrem de periculos...

CONSLIERUL :

Nu înțelegem de ce nu te interesează,
atunci, la fel de mult și individul
Brătianu !

Tot ce publică în gazeta lor clandestină
este o vehementă atitudine
contra muscalilor, a Înaltei Porți
și a guvernului nostru Imperial !

BONIFATZ :

Și care, deci, nu va putea reapărea
în ziarele românești din Transilvania.
Cenzura noastră nu va îngădui
primejduirea liniei
unei puteri străine și prietene !

BONIFATZ :

Dar Bălcesou scrie premeditat paragrafe
~~care~~ nu pot fi cenzurate,
tocmai pentru că instigația lui nu are
o adresă exactă,
deși vizează deodată trei capitale
imperiale :

Viena, Petersburg și Iștambul.
Text valabil pentru orice provincie
populată de români.
Poate și strigat oriunde !
La interogatoriu anchetații or să spună :
Ziceam, și noi așa, de români de dincolo...
Să nu-i putem contrazice...

PUPAK

(îzbucnește) :

Excelență, dar nu e acesta,
Bălcescu ! Nu e
atât de subversiv ca anarhiștii,
nici militarist,
nici politician de carieră.
Chiar dacă din
rapoartele de la Pesta,
Seghedin,
Londra, München, Karlsruhe
așăi că e exaltat ca un italian
și că are insomnii politice !
Din ultimele rapoarte —
cele intenționat omise —
știu că înrăutatul s-a potolit,
umblă ca hohurezul prin biblioteci...

VON BACH :

Iți alunecă, domnule,
printre degete. M-am convins, vrind-nevrind,
că-i sănătos, cind e de fapt bolnav,
dar n-am putut așa cu o secundă mai
devreme
ce are de gind ! Intolerabil !

CONSLIERUL :

Fii calm, domnule Pupak.
E vorba doar de cotăceanul Nimenea
care stă cu pledul pe picioare,
extenuat de boala
săracilor.

BONIFATZ :

Deci, l-ai așezat
ostentativ, într-un scaun pe rotile
(Conslierul ridică din umeri, cu ipocrizie,
a neputință)
la care ați împins, domnule Consilier,
de la Paris pînă aici
și l-ai pus înaintea Excelenței sale.
(Conslierul încearcă să ridă.)
Spre a mă împiedica să conving

de nocivitatea lui ideologică.
Domnul Consilier îl vede numai
scipind singur,

dovedind o caritate neexplicabilă.
(Conslierul se ridică și se aşeză de mai
multe ori pe scaun.)

Dar el
abia șteaptă să-l lăsăm în plăină
Domnului —

dinumanitarism —
pentru a porni sprinten
într-o propagandă mai ueigătoare...
Nu-l vedeti ?

In stare de...

VON BACH

(enervat) :

Noi nu-l vedem domnule Bonifatz.
Nu vedem în fața noastră
decit un gol în care ochii dumitale
zîresc ceva care nu există.

CONSLIERUL :

Excelență,
îngăduiți-mi să mă simt ofensat !
Eu însuși am să mă cobor pînă la acest
fieac

de a ocupa golul din fața mea.

(Către Bonifatz.)

Sper că închipuirea dumitale
se simte slinjenită și dispără
în această clipă, cind înlocuiesc o absență
cu propria mea persoană.
(Se interpune între Ministrul și Bonifatz,
cu față spre public.)

Ei, ce ar putea spune atât de grav

înainte să-l vezi și acum ? !

BONIFATZ :

Desigur, nu merită atâtă atenție...

CONSLIERUL :

Cu atât mai mult. Deci...

(Așteaptă.)

Citește o frază, oricare dorești,
să o repetăm că mai exact se poate.

BONIFATZ :

Și deci, veți repeta ?

Din proprie dorință ?

Cind cele două mari grupe de români —
din Austria și din Principate —
se vor constitui,
cine le va mai putea împiedica
să se unească ?

Și : România noastră va exista deci !

Și : e orb cine n-o vede !

CONSLIERUL :

Noi n-o vedem, domnule Bonifatz.

(Ministrul aproba scurt din cap.)

N-o vedem.

BONIFATZ

(către Consilier) :

Repetați, vă rog. Deci :

CONSLIERUL :

Desigur, e amuzant jocul,
dar nu tocmai noi să fim chemați
pentru asta.

VON BACH

(către Bonifatz) :

Fantezia dumitale,
chiar devotată imperiului,

poate ajunge să terorizeze !
Dumneata trebuie să te ocupi
de francezi, de ruși, de prusaci —
contra valahilor și în general
contra românilor nu merită să faci
atâtă risipă de zel.
Domnule Consilier
înțeleg deci, că nu s-au aplicat
toate acele prevederi
de dublare a vigilenței
pentru atingerea scopului salvator !
Motiv pentru care îl onorați
pe valah
cu pompoasă titulatură de revoluționar —
periculosă și chiar criminală ! —
Folosiți-o cît se poate de rar
cind vorbiți de acest refugiat.

CONSILIERUL :

In ultima adresă,
la care eu bunăvoieță aș răspuns,
de fapt era nimitt —
după indicațiile expuse date de mine —
doar atâtitor cu rea voineță
la răsturnarea guvernului valah legal,
ceea ce concordă fericit cu indicațiile
date acum de Excelența voastră.

VON BACH :

Să nu mai aud spunindu-se
despre un individ venit dintr-o țară
extrem-europeană
că ar fi extrem de periculos !
Domnule Bonifatz, neoficial vorbind,
că îngrijorător cind subalternii nu pot
fi convingiți de importanța eforturilor
ce li se cer,
(*Pupak privește insistent spre Consilier.*)
Va trebui să fiu mai sever...
Nu trebuie să știe glonțul cine-i
tintă...
(*Pupak îi spune ceva în mod stăruitor,*
în soaptă, Consilierului, care se întreaptă
spre Ministru.)
Nu ne vom mai ocupa

atit de explicit
de acest individ — să-i zicem numai
democrat înrăut și periculos.
Vom cere însă poliției franceze
rapoarte întocmite la fel de scrupulos
pe cît le trimitem și noi lor.
Dar pe lista
exilaților români, cărora nu li se poate
acorda viza de intrare
în statele imperial-regale,
Băleșeu va figura în cap de listă.
Alfabetic, altă ordine nu există.
Să-mi propui, domnule Bonifatz,
o persoană de încredere în locul
dumitale.

CONSILIERUL :

Numai așa se poate numi cel
ce este devotat —
nu nouă personal,
ci superiorului nostru ierarhic,
Altelei sale, anicului nostru împărat
(*Pupak face un pas în față.*)

VON BACH :

Care e prima dumitale opinie,
domnule Pupak ?

PUPAK :

Ingăduiți-mi să cred că înrăutul Băleșeu
trebuia arestat încă de ieri.
(*Von Bach privește lung la Pupak apoi*
la Bonifatz, apoi se întreaptă către ieșire,
urnat în ordine de Bonifatz, Pupak și
Consilier.)

VON BACH :

(din mers) :

De miine începând,
domnule Bonifatz,
ești numit prim consilier
al Ministerului de Interne.
(Ies, Consilierul se oprește înlemnit.)

CONSILIERUL :

Yoy !
(*îl cade în cap tavaniul.*)

ACTUL al V-lea

Același decor ca în actul IV.

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Sigur, nu s-a întors clandestin în
Imperiul ?

PUPAK :

Au trecut aproape doi ani
de la scandaloasa cercere de grăjire
și îmi este pînă mereu aceeași întrebare.

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Asta îți și reproșoz.

PUPAK :

Vă anunț, că do un an,
în mod preventiv,
a fost emis mandat de arestare
pe numele lui,

în unsprezece orașe germane.

Acum aștepți.

PURTĂTORUL DE CUVINT

(cu jafă spre public) :

Dor la astă să ne așteptăm de la poliția
noastră

(Se întoarce spre Pupak.)

secretă și imperială ?

PUPAK :

Personă sa concretă
o poteci socii cel puțin
înlăturată.

PURTĂTORUL DE CUVINT :

Va rămâne totuși în urma lui o stație.

(*Pupak încearcă să protesteze.*)
Sigur, pentru Imperiu neglijabilă,
Dar pentru compatrioii lui?
Cum luminosă,

Ceea ce nu e nici rațional, nici
de bun augur.

(*Pupak se uită în tavă vădit enervat, legându-se de pe călcăne pe virfuri.*)

PURTATORUL DE CUVINT :

Da, exact, care trece prin aer
călcind în picioare măsurile
de siguranță a liniștii interne.

PUPAK :

Domnule purtător anic de cuvint,
mă-ar place ca
în timp ce vorbiți Excelența voastră,
de ea,
eu să o aud,
măcar s-o aud șirișind
ca acest pietriș sub călcăie.
Din păcate,

mie nu mi s-a uăzărit niciodată
o astfel de...

Ce pot face dacă un atare accident
moral, atât de freevent, nu mi se întâmplă ;
nici nu vomit,
nici nu-mi tremură picioarele
la o execuție prin spinzurătoare,
când se holbează la mine
cel din streng. Credeți-mă.
Mi-e imposibil să am coșmarare
din pricina acestui uribund
în libertate. Încă.

Si de ce nu?

PURTATORUL DE CUVINT :

Incearcă să-ți închipui ce-ar face
una

(*Să întoarce spre public.*)
din multele aflate cu ochii pironiști
asupră-ți, dacă...

PUPAK :

Cine pe cine să pironescă,
domnule purtător anic de cuvint...
(*Răsuflare indignat.*)

PURTATORUL DE CUVINT :

Chiar dacă dumneata nu o vezi,
stafia trebuie și ea cumva
îngenunchiată.

PUPAK :

Nu vă contrazic, dar directiva
luminăției sale, ministrului de interne, sună
clar : un extrem european
nu este extrem de periculos.

PURTATORUL DE CUVINT :

Întocmai. Directiva a fost dată
socotind socotelile încheiate.
Ca și cum nu ar fi periculos
și pentru a nu fi periculos.

PUPAK :

Mă-ar fi extrem de neplăcut
să fie infirmată o directivă
de nu stiu ce surprize nedorite.
(*Purtătorul ridică din umeri a neputință spălindu-se pe mănu.*)

Binevoiți a privi fantoma, Excelență,
și să-mi spuneti ce se întâmplă cu ea,
mai apăr sau nu?

Inconștiință-mă în ce hal ajunge

dacă-l arestez pe Bâlcescu
și-l execut repede
sub acuzația de spionaj.

PURTATORUL DE CUVINT :

Prea patriotică, acuzația!

Ai lui să-ar putea mindri cu ea.

Voi domne, el, pînă în ultima clipă
et caetera, et caetera...

Trebuie găsit ceva jalnic și umilitor
care să provoace stupeare...

Înseanță repede un furt de bani
sau așa ceva,

de la un negustor de galanterie,
Foltieska sau Feltitz.

(*Către sală.*)

Îl cunoștem eu toții, nu-i aşa?

Tot el o să ne furnizeze și martori
care declară în public,

sub jurămînt,

că l-au surprins rugindu-l cu lacrimi în
ochi

pe negustor, să-l ierte...

PUPAK

(*incredibil de sonor*) :

Un revoluționar — hoț de buzunare.

PURTATORUL DE CUVINT :

Să apară și o broșurică :

Mizeria și mizerabilită revoluției.

PUPAK :

Să publicăm procesul.

PURTATORUL DE CUVINT

(*ridică mina în sus, o coloară repede spre spectatori*) :

Parcă deodată a seăzut
din înălțime, stafia.

(*Doct.*)

Chiricită.

(*Pupak ridică din umeri. Purtătorul în-*
sistă.)

Schelălăind.

Îți pot aduce la cunoștință
și cum reacționează ai lui.

Îl am în fața ochilor.

PUPAK :

Vă admir, Excelență,
dar nu vă invidiez,
âia,
âia pe care-i aveți în vedere
nu mă impresionează
chiar de loc !

PURTATORUL DE CUVINT :

Dar poți constata pe pielea dumitale.
Vine un val de frig din spate ei,
seu că transpiră ger...

stafia ajunge ceată...

(*Pupak privește în jos condescendent.*)

ceată pe ochi

(*Cu insuflare*)

rătăciți.

(*Către sală.*)

Rătăciți. Să se vadă.

(*Către Pupak.*)

Chiar de aici.

PUPAK

(*nu reacționează*) :

Că într-adevăr să compromiteți,
în primul și în primul rînd,
acea ce era — adică unul din capii

revoluției,

nu cred că e prea verosimilă înscenarea.

PURTATORUL DE CUVINT :

Nu se va observa. De altfel,
a și fost bănuit de nereguli bănești
și imediat se va ieșă din nou păruiala
între vecibii combatanți
pentru lipsa la socoteala ulterioră
a citorva sfanți din fondurile revoluției.
Ai putea încerca și dumneata
să-ți imagizezi cum stăteau să numere,
dimineața, mucurile stinse
ale luminărilor.

PUPAK

(se înruntă nemulțumit și supărăcios) :

Nă văd rostul la ascensiunea flacări...

PURTATORUL DE CUVINT :

Să afle dacă ieri seara
fuseseră aprinse
atitea cite au cumpărat. Ha ! Ha !
(Pupak îl imită : „Chiar-chiar ? Ha-ha !“)
Domnule Pupak ! Dacă-ni și în pielea
lor —
a românilor —
lai mai putea crede sfint și martir
(Pupak elătă din cap, negativ.)
pe un bănuitor de corupție ?
Pare că nu ! Sper că nu !

PUPAK

(elătă mai departe capul negativ) :

E totuși periculos. Luminăția să a indicat
Să nu-l mai considerăm revoluționar
și că, în general, în țara proserisului
n-a fost nici o revoluție. Or noi —
ce facem ?
Iar cel care săptămâna aceasta
(Scoate ceasul de la vestă.)
va fi arestat, dacă nu chiar acum
e totuși unul din periculoasa intelighenție
a Europei.
Nu se poate lăua sobrul nostru Imperiu
la hârtă cu toți clânții propagandei
revoluționare.

PURTATORUL DE CUVINT

(drastic) :

Să luăm seama și la ce urmează,
dacă nu i se întunecă,
dacă nu i se schimboșește chipul,
dacă nu îi răzuim existența
din memoria generațiilor viitoare.

PUPAK :

Ce mai pot face, dacă
ministrul a zimbit ?
(Purtatorul zimbește îngăduitor.)
Chiar în prezența mea a zimbit,
cind l-am informat că
proserisul acum seria despre un
principe conațional, poreclit cel Brav —
poreclă autenticată de cancelaria noastră
aulică.

Și care a avut marele merit —
spun savanții consultați —
de a ne fi vasal,
acum două sute și mai bine de ani.
(Purtatorul zimbește larg.)
Ceea ce e un fapt pozitiv ;
(Purtatorul aproba.)

Și în cele din urmă chiar

favorabil proserisului !

(Purtatorul se oprește din elătinarea aprobatore.)

Deci, situația lui...

(Așteaptă o încurajare.)

nu poate rămine...

(Așteaptă.)

dacă acaceași.

(Purtatorul ridică bârbla cu înțeles.)

Nem! putea găsi ceva

care să-l facă pe luminăția să

să zimbească în continuare ?

PURTATORUL DE CUVINT

(copleșit de uimire spre frenzie) :

O, ba da ! Ba da ! Ba da !
Intransigența revoluționară...

PUPAK :

Ce-i ca ea ?

PURTATORUL DE CUVINT :

Tocmai intransigența lor va lucha
pentru noi.

PUPAK :

Dar ați fost de acord că
din principiu
n-a fost o revoluție românească !

PURTATORUL DE CUVINT :

Dar cine amintește de ea ?

Serie despre un principie !

Chiar dacă e conațional.

Savanții noștri să-i arate tot interesul —

chiar și admirăția —

și proserisul va fi incapabil

să se apere în fața

universalei doctrine republicane !

Incapabil să justifice

de ce el, revoluționarul,

eleganță monarhia !

Pentru cei alții exaltați ni Europei

motivul e prea subtil

ca să nu fie ignorat.

Mi se pare că astă voiai,

să îl săii izolat.

În sfîrșit, este !

Acum și pentru mine, stăta

începe să fie numai o puțnă de sită.

PUPAK

(exultând de bucurie se joacă cu degetele
ambelor mîini în barbete) :

Wunderbar ! Atunci, Excelență !

Să nu renumăram la a-l aresta

ca boț de buzunar.

PURTATORUL DE CUVINT :

Sigur că da ! Il vom rechema
pe negustorul de dantele...

PUPAK :

Dar numai după ce moare arestatul.

PURTATORUL DE CUVINT :

O ! E chiar mai bine așa ! După.

Și va declara ce-i povestea răposatul
pînă să vină poliția să-l ridice —
că înainte de a se propune pentru

incoronare

(Pupak deschide gura spre a spune ceva.)

din frica de a nu fi acceptat —

da-da ! Si din frică

a traversat clandestin Austria noastră
pe urmele arhaicului vasal
al eteriorului nostru împărat,
închipuindu-se os regal.

PUPAK
(*pufnește pe gură sub presiune, concentrat.
Izbucnește incluzitorial*) :

De ce n-ai declarat de la început
toate acestea, domnule Foltieska ?

PURTATORUL DE CUVINT :

Din ienă. Nu e prea demn pentru un
domn
în toată firea să asculte bazaconii
orientale.

(*Pupak știere calmă. Purtătorul ride spre sală.*)

PUPAK :

Să nu exagerăm.

Muntenia are totuși capitala,
nu la Paris, în București.

Iar el e bolnav, adus de spate,
scosoficit, nu-i aşa ?

PURTATORUL DE CUVINT :

Şi aplacat asupra a tot felul de hărți !

Atunci e atins

şi de o gravă manie !

Taie cu foarfeca din teritoriile

marilor state imperiale

ş i lipeseşte la nesfîrşit binecările de hărzie
într-o singură Românie.

Am şi el încă studenţi bursieri
care oriceind pot declara

că l-au văzut în două în două zile,

chiar ieri şi răsalătări,

clânzămind din foarfeci

pe malurile Senei

si tăind pe furiş pagini
din atlasurile de pe tarabe...

PUPAK :

Fără hărți, totuși.

E util să evităm excitarea
unciei din ideile revoluției !

PURTATORUL DE CUVINT :

Revoluția trece, Principatele rămân !

Individual trebuie să facă indezirabil
pentru oricine le va fi stăpân
dintr-o Imperiile învecinate !

Asta-i soluția.

Gloata şi acum se-ntrăea

gemind — ce-s cu

atitea nemorociri peste noi ?

Guvernul legal răspunde : Nu ştii
eine-i de vină ? Bălcescu

si ai lui. Si mai ales Revoluția !

(*Priveşte peste umărul lui Pupak, undeva,
într-alt colţ al sălii.*)

Si acum vin întrebările ucigaioare
printre ai lui : ce a lăsat în urmă

fugind aiurea prin Europa ?

Tara ocupată de trupe străine,

(*Pupak discret se întoarce pentru a sur-
prinde eventualul convorbitor.*)

teroare, sigur, părintească,

dar tot cu singe şi mulți arătași.

(*Pupak îşi sclimbă locul faţă de Purtător.*)

Aştia,

ăştia dacă-l ar vedea pe năsălie,
(*Priveşte tot peste umărul lui Pupak în
sală.*)

vînăt, subşire, ca de lemn.

s-ar întoarce cu spatele scîrbiţi,

întremurindu-se de silă !

(*Pupak se întoarce brusc.*)

Uite-l ce curat pare.

ce-am crezut noi despre el
ş i de fapt cine era !

Un cap al revoluției cătărat

ş i-şi oferă propria persoană drept unică
salvare

a naţiunii !

Savantii noştri astăzi să spună —
tare şi apăsat !

(*Pupak dă din cap aprobat, dar absor-
bit de cercetarea din ochi a direcţiilor în
care a privit Purtătorul.*)

Naivii lui compatrioţi credincioşii

în Republie

vor simţi, din disperare şi ură,

nevoia să dea odată —

ş i-şi pe ascuns —

eu o vorbă şi eu o piatră
în mort.

(*Pupak aplaudă.*)

Iar dacă unii, hezmetici

(*Arată cu bârbia sală.*)

de durere şi nevenindu-le să credă,

vor încerca să zică —

(*Pupak se întoarce cu faţă spre sală scruti-
nd-o.*)

ştim noi cum se pot aranja murdăriile
pe scama oricărui —

se vor auzi imediat alte vocii

strigind :

(*Duce mina pîlnie la ureche. Pupak îşi
încordează auzul.*)

Gura !

Ideile revoluției

dau la iveală numai eseroci !

PUPAK

(extazat, mişcindu-şi capul aprobat) :

Oy, Ja, Ja.

Wunderbar !

Minunat ! Minunat !

PURTATORUL DE CUVINT :

Altii doar pe mutăste

le vor vîri astora sub ochi

ce să seris în prosa Imperiului

din cind în cind — nu prea des

dar, totuși, un an-doi la rînd.

(*Pupak continuă să dea din cap aprobat
Purtătorul respiră ţuierat, de placere, lu-
ind o poză dominatoare.*)

Acum da, Acum

Europa ! Aport —

vîu sau mort !

(Tăind şi mişcindu-se fără zgromot, din
sală se apropie grupul Confidenților.)

CONFIDENTII

(in cor) :

Excelențele voastre,

vă înaintăm aceste rapoarte,

pe care toți le-am semnat.

UN CONFIDENT :

Unii cu degetul.

O CONFIDENTĂ :

Nu știm toți carte.

COR :

Excelențele voastre,
nu mai e.

De opt luni de zile e înmormântat
la Palermo.

UN CONFIDENT :

Dar știm numele vecinilor !

O CONFIDENTĂ :

Și numărul criptei !

(Purtătorul de cuvint și Pupak incremențe.)

COR :

Asta-i ultimul ban ciștiagă

de pe urmă urmăritului !

(Toți își bagă cîte un ban în gură.)

UN CONFIDENT :

Azi, octombrie op'sute cin'stre...

(Purtătorul și Pupak cad pe spate ca două
păpuși de lemn răsturnate. Imediat confi-
denții se întorc spre spectatori, spre care
privesc bănuitori și agresivi.)

S F Î R Ş I T

telex-, teatrul “•telex-, teatrul “•telex-, teatrul “

(Continuare de la p. 8)
manualul „GONG '80“ vă
 veți reîntîlni cu actorii ins-
 biți, regizorii preferați, cu
 dramaturgii, chiar și cu criti-
 ci. Ne străduim să vă facem
 întîlnirea cu mai multe instruc-
 tivă și plăcută. ● S-a deschis
 stagionea teatrală și
FAIMA vă oferă informații
 privind premierele prezentate.
 Iată mai intîi premierele
 pe fară cu piese românești.
 In Capitală Jocul vietii și al
 morții în desertul de cenușă
 de Horia Lovinescu la Teatrul
 Nottara. Se ridică ceata de
 El. N. Năstase la Teatrul Mic.
 Apela Babilonului de Mariana
 Marinescu la Teatrul de Co-
 medie, Tocilarii de Oltea
 Lupu la Teatrul Creangă și
 Iubiri de Radu F. Alexandru
 la T.E.S. ● In fară, vor ve-
 dea pentru prima oară lumi-
 nile rampelor următoarele piese:
 Se ridică ceata de El. N. Nă-
 stase la Teatrul Național din
 Cluj-Napoca (odată cu T-
 trul Mic), Cum a rămas Ca-
 tinca fată bătrână de Nelu
 Ionescu, la Teatrele Naționale
 din Iași și Timișoara, Vi-
 găuna de Stefan Iureș la
 secția română a Teatrului de
 Nord din Satu Mare și Bic-
 elistul de Valentin Munteanu

la secția maghiară a aceluiși
 teatru, Rămas bun, soare
 apune de Al. T. Popescu la
 Teatrul dramatic din Baia
 Mare, Nunta din Suzo de
 Sütő András la Teatrul maghiar
 din Cluj-Napoca, Flutu-
 rii cenușii de Emil Poenaru
 la Teatrul dramatic din Bra-
 sov, Vespașian al Iliea de
 Ion Dinescu la Teatrul „Ma-
 ria Filotti“ din Brăila, Sem-
 mat, imdeosebitul Miticiu de
 Dan Plăineșu și O sănse pentru
 fiecare de Radu F. Ale-
 xandru la Teatrul dramatic
 din Galați, Pădurarii de
 Ghijă Barbu la Teatrul dra-
 matic din Constanța, Minciu-
 na consolatoare de Szekely
 Janos la Secția maghiară a
 Teatrului de stat din Oradea,
 Ziua mărturisirilor de Corne-
 liu Marcu Ioneanu la Teatrul
 „A. Davila“ din Pitești,
 Femeia din august de Moles
 Gyorgy la Teatrul maghiar
 din Sf. Gheorghe, Bogată re-
 coltă de picse noi, ce zice
 ● Un moment inaugural in-
 teresant se anunță la Tg. Mu-
 res : Teatul Național de joci
 joacă Opinia publică de Au-
 rel Baranga, iar secția maghiară a teatrului, Proștii sub-
 elor de lună de Teodor Ma-

zilu. ● Si acum, despre **Ca-
 ragiale la deschiderea stag-
 unii** : doi regizori își confrun-
 tă spectacolele, Radu Beligan,
 realizatorul Scrisorii pierdute
 la Naționalul bucureștean și
 Alexandru Colpacci, regizorul
 Scrisorii pierdute la secția ro-
 mană a Teatrului de stat din
 Oradea. Teatrul Giudești pre-
 zintă în regia lui Alexa Vi-
 sariu O noapte furtunoasă,
 iar Teatrul Bulandra Comu
 Leonida fată cu reacțiunea.
 Iată un început de stagione
 promișător. Mai slăbiștăm,
 în continuare, cu clasicii noș-
 tri. In afara lui **Caragiale**,
 doar Delavrancea mai e pre-
 sent cu premieră Lucrezăru-
 lui la Teatrul de Stat din
 Arad. ● Fiindcă veni vorba
 la 30 septembrie, Despot
 Vođă împlineste 100 de ani.
 Nici un teatru nu-i sărbăto-
 rește centenarul în acea
 stagione? ● Rețineți data de
 15 decembrie și comunicați-o
 colegilor, precum și prietenilor
 dumneavoastră. La această
 dată veți găsi la chioșcuri
 „GONG '80“, primul almanah
 al revistei „Teatrul“ Vă pro-
 mitem solemn că „GO“ '80“
 va fi punctual la întâlpire

Faima